

Underdånigt Förslag till instruktion i sabelfäktning för kavalleriet.

Stockholm : P. A. Norstedt & S:r
1890

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

30 AB/890:9

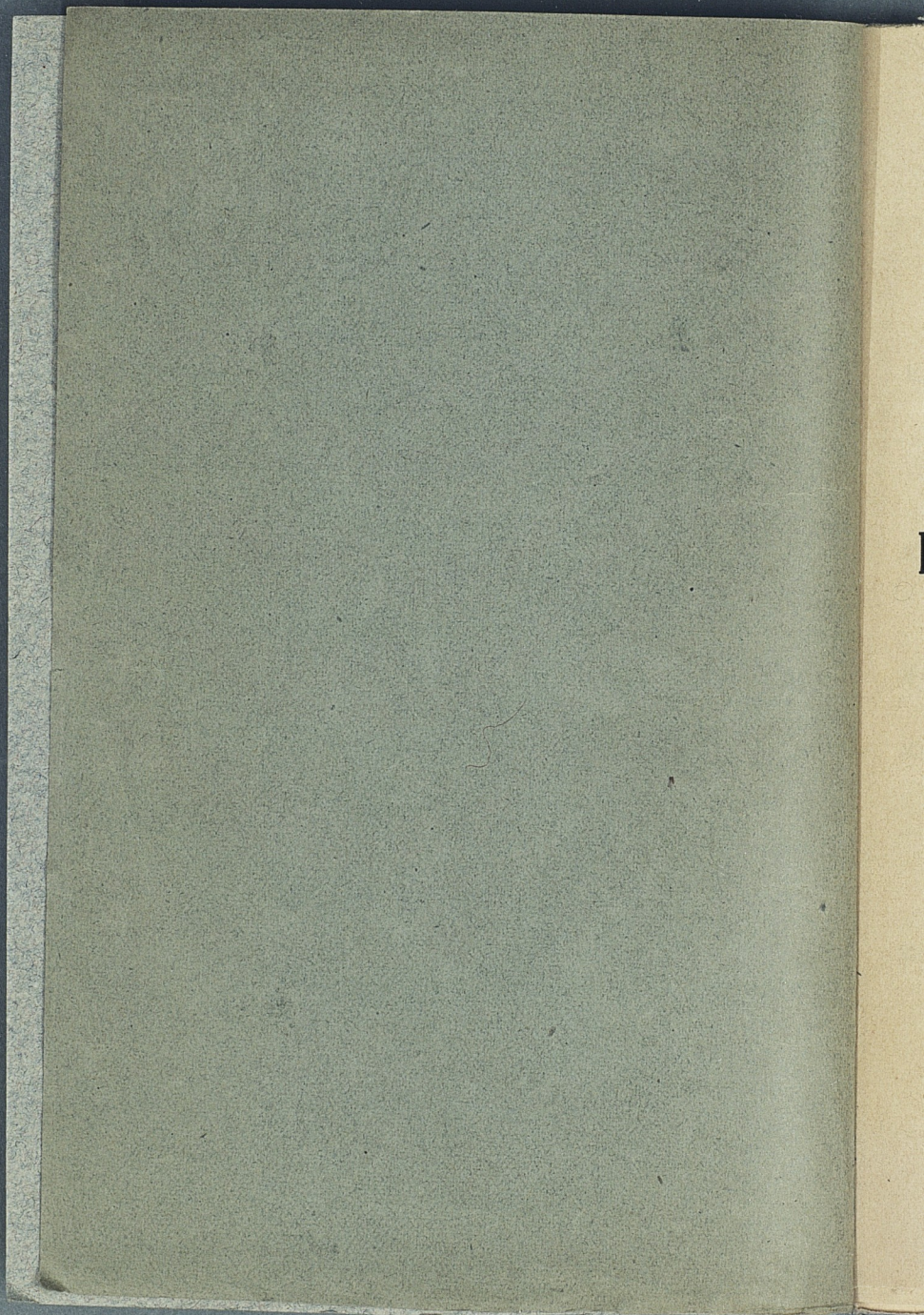
Kungl. bibliotek

0 0000 000084002

30 AB 1890^S 19

1890

Tillhör nådig generalorder den 14. juni 1890, n:r 649.

UNDERDÅNIGT FÖRSLAG

TILL

INSTRUKTION I SABELFÄKTNING

FÖR

KAVALLERIET.

STOCKHOLM, 1890.

KONGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Faint mirrored text at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Faint mirrored text in the upper middle section of the page.

Faint mirrored text in the middle section of the page.

Faint mirrored text in the lower middle section of the page.

Faint mirrored text at the bottom of the page, above the seal.

Partial text from the adjacent page on the right, including the word 'Ka' repeated several times.

Innehållsförteckning.

INLEDNING.

Kap. I. Fäktning i allmänhet.	Sid.
§ 1. <i>Allmänna synpunkter</i>	1.
§ 2. <i>Fäktöfningarnas anordning</i>	2.
§ 3. <i>Fäktöfningarnas omfång</i>	3.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Fäktning till fots.

Kap. II. Grundrörelser och grundbegrepp.	
§ 4. <i>Uppställningar och formeringar</i>	5.
§ 5. <i>Gardlägen</i>	7.
§ 6. <i>Gardställningar</i>	9.
§ 7. <i>Squadronad</i>	13.
Kap. III. Stötär.	
§ 8. <i>Allmänna synpunkter</i>	16.
§ 9. <i>Olika slags stötär</i>	17.
Kap. IV. Hugg.	
§ 10. <i>Allmänna bestämmelser</i>	22.
§ 11. <i>Hugg i framåt gard såsom förberedelse till hugg i olika gardlägen</i>	24.
a) <i>Enkla hugg</i>	24.
b) <i>Sammansatta hugg</i>	29.
§ 12. <i>Hugg i olika gardlägen med fäst afseende på deras utförbarhet till häst</i>	30.
§ 13. <i>Skarphuggning</i>	32.
Kap. V. Stöt och hugg förenade i angrepp.	
§ 14. <i>Allmänna bestämmelser</i>	34.
§ 15. <i>Mot rytteri</i>	35.
a) <i>Mötning</i>	35.
b) <i>Förföljning</i>	38.
§ 16. <i>Mot fotfolk</i>	42.
§ 17. <i>Fria angrepp</i>	43.

Kap. VI. Parader.	Sid.
§ 18. <i>Allmänna bestämmelser</i>	43.
§ 19. <i>Parader mot stöt</i>	44.
§ 20. <i>Parader mot hugg</i>	46.
§ 21. <i>Exempel på paradernas inöfvande</i>	47.
§ 22. <i>Svarsstöt och svarshugg</i>	48.

ANDRA AFDELNINGEN.

Fäktning till häst.

Kap. VII. Utan motståndare och mot bulvan.	
§ 23. <i>Förberedande öfningar på trähäst</i>	51.
§ 24. <i>Öfningar på lefvande häst</i>	52.
§ 25. <i>Skarphuggning</i>	55.
Kap. VIII. Mot motståndare.	
§ 26. <i>Förberedande öfningar på trähäst</i>	55.
§ 27. <i>Öfningar på lefvande häst</i>	55.
a) <i>Mötning</i>	56.
b) <i>Förföljning</i>	57.
Kap. IX. Allmänna regler för sabelns användning i strid.	
§ 28. <i>Allmänna synpunkter</i>	59.
§ 29. <i>Mot sabelbeväpnad ryttare</i>	60.
§ 30. <i>Mot lansbeväpnad ryttare</i>	60.
§ 31. <i>Mot fotfolk</i>	62.
Bilagor.	
I. <i>Vapen och skyddsmedel</i>	63.
II. <i>Bulvaner och deras användande</i>	66.
III. <i>Trähäst och dess användande</i>	75.

INLEDNING.

KAP. I.

Fäktning i allmänhet.

§ 1.

Allmänna synpunkter.

Ryttarens vapen för anfallsstöt och handgemäng i äro hästen och det blanka vapnet.

Fäktinstruktionen lär, huru det blanka vapnet 2 skall brukas mot fienden, och angifver i sammanhang därmed, huru hästen bör styras i striden och vid förberedande öfningar därtill. All fäktning skall hafva verklig strid till mål.

Då ryttaren endast till häst strider med blanka 3 vapen, skola fäktöfningarna företrädesvis utföras till häst. Vid vapenrörelsernas första inöfvande skall rekryten dock vara till fots, men med intagande af den ställning, som mest öfverensstämmer med »ställning till häst», emedan alla fäktöfningar till fots endast skola vara förberedelser för öfningar till häst.

Rytterianfallet har stötens form och karakter; det 4 går liksom denna raka vägen på målet och blifver afgörande genom ryttarens viljekraft, genom hästens snabbhet och stötkraft samt genom det blanka vapnets genomträngningsförmåga. Emedan sabelns spets besitter denna förmåga i högre grad än dess egg, skall

Förslag till instruktion i sabelfäktning för kavalleriet. 1

angreppet alltid inledas med en väl riktad och kraftig stöt. För öfrigt skall ryttaren icke bindas af någon viss form för angreppets fullföljande, om stöten förfelar målet, utan denna lemnas fri åt ryttarens eget omdöme. Den enda regel, som härvid skall inskräpas hos ryttaren, är att väl underhålla hästens fart, så att han icke låter sig förledas att minska densamma i förhoppning att därigenom säkrare med sabeln kunna träffa fienden. Har ryttaren i sitt angrepp ej träffat fienden, skall han, om det kan förnyas, åter igen utföra det efter samma grunder.

- 5 Gard skall vara det utgångsläge, som bäst lämpar sig både till anfall och försvar, och då anfallet, som är hufvudsaken för ryttaren, skall inledas med stöt, följer däraf, att vapnet bör bringas i det läge i garden, som utan att försvåra paraden eller vara för tröttande bäst bjuder till stöt — spetsen skall vara vänd mot fienden.

§ 2.

Fäktöfningarnas anordning.

- 6 Fäktöfningarna skola ordnas så, att de fortskrida från det enklare och lättare till det mera sammansatta, hvarvid formen först noga inskräpes. Snabbhet och kraft i förening med träffsäkerhet skola därefter drivas till största möjliga utveckling hos hvarje enskild man. För att ingifva rekryten förtroende till vapnet och lust för fäktning, skall hvarje öfning syfta mot ett praktiskt mål. Stötar och hugg skola förnämligast utföras mot ett föremål, s. k. bulvan.
- 7 Vid vapenrörelsernas första inöfvande skall undervisningen meddelas enskildt till hvarje man, hvarför det bör tillses, att instruktörerna ej få flere att undervisa, än att detta verkligen medhinner.

Då enkla vapenrörelser skola afdelas eller samman- 8
sätta utföras med uppehåll mellan de vapenrörelser,
hvaraf de äro sammansatta, kommenderas vid öfnin-
gens början: **Med räkning!**

Skola däremot enkla vapenrörelser icke afdelas 9
eller sammansatta utföras utan uppehåll mellan vapen-
rörelserna, kommenderas: **Utan räkning!** om öfnin-
gar med räkning föregått; i annat fall uteslutes detta
kommandoord.

Undervisningen omfattar: 10

a) hvad som skall göras;

b) hvarför det skall göras;

c) beskrifning och förevisning huru det skall göras;
samt efter utförandet

d) rättandet af begångna fel.

Vid undervisningen skall instruktören aldrig glömma,
att förevisandet af rörelsens rätta utförande är verk-
sammare än långa beskrifningar.

Instruktören bestämmer, huru de ryttare i hans 11
afdelning, som för tillfället icke fäkta under hans kom-
mando, skola använda tiden, vare sig de skola gifva
akt på hans undervisning eller öfva sig mot bulvan
eller med fria stötar och hugg m. m.

§ 3.

Fäktöfningarnas omfång.

1. klassens rekryter skola inlära kap. II—V samt 12
kap. VII, dock ej i hastigare takt än traf.

2. klassens rekryter skola inlära alla i instruk-
tionen förekommande fäktrörelser i alla takter.

Full färdighet i utförandet af alla i instruktionen 13
förekommande öfningar samt i undervisandet af fäkt-
ning till fots skall fordras för erhållande af betyget
godkänd i kavalleriets korpralskola.

- 14 Förutom det som fordras för erhållande af betyget godkänd i kavalleriets korpralskola, skall full färdighet i undervisandet af allt, hvad instruktionen innehåller, fordras för erhållande af betyget godkänd i kavalleriets underofficersskolas båda kurser.
- 15 Fri kontrafäktning bör ej öfvas till häst, emedan hästarna därigenom lätt blifva istadiga och förderfvade, hvarjämte vapenrörelserna härvid skulle förlora så väl i form som i kraft. Ej heller kan fri kontrafäktning till fots med de i denna instruktion beskrifna vapenrörelserna utföras, emedan huggen äro så våldsamma, att de svårligen kunna pareras, hvarför fara för de fäktande lätt uppstår, huru väl skyddade af rustningar de än äro; genom bemödandet att förebygga denna fara skulle kraftfulländningen i vapenrörelserna gå förlorad, och ändamålet sålunda förfelas. Fri kontrafäktning förekommer därför ej i denna instruktion.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Fäktning till fots.

KAP. II.

Grundrörelser och grundbegrepp.

§ 4.

Uppställningar och formeringar.

Vid öfningarnas början delas manskapet i så många 16 afdelningar, som instruktörer finnas att tillgå.

Denna indelning bör under öfningarnas fortgång så vidt möjligt bibehållas, så att åt hvarje instruktör anförtros vissa rekryters utbildning.

Afdelningen ordnas på ett eller två led efter lokala 17 eller andra förhållandens kraf.

Vid öfningar på två led med afdelningar mindre 18 än en tropp kommenderas:

Öppna leden—marsch!

Rörelsen utföres enligt exercisreglementet.

Fäktningsafstånd!

Alla utom högra flygelkarlarne fälla sabeln med eggen före rakt framåt och nedåt, så att spetsen

stannar 1 cm. från marken, handen vid låret, armen nästan sträckt.

Höger!

Alla utom högra flygelkarlarne göra »rotevis venster om» och marschera rakt ut med uppmärksamheten åt högra flygeln; då utrymme vunnits, utsträckes armen med sabeln åt rättningssidan, så att handen med knogarna uppåt kommer i höjd med axeln, arm och klinga i rak linie; hvar man för sig gör halt, front och rättar sig, så att spetsen af hans vapen kommer klingans längd från sidokamraten. Vid öfvandet af »fria angrepp» ökas afståndet med ytterligare en sabellängd.

Då alla äro rättade, kommenderas:

På axel—gevär!

(2 afdelningar).

1. Hand och sabel föras i en båge uppåt—nedåt till samma läge som i 2. afdelningen af »gevär ut».

2. Lika med 3. afdelningen af »gevär ut».

19 Vid öfningar med större afdelningar kommenderas, sedan leden öppnats:

Fäktningsafstånd!

Verkställes enligt ofvanstående.

Afmarschled rotevis höger deflera—marsch!

Enligt exercisreglementet med den skillnad, att alla intaga ofvan angifna fäktningsafstånd i så väl rote som led.

När afstånden äro intagna, kommenderas:

Afdelning—halt!

Höger!

På axel—gevär!

20 Skall den ursprungliga formeringen återtagas, kommenderas vid afdelningar mindre än en tropp:

Med anslutning—höger!

Främre ledets högra flygelkarl står stilla, de öfriga göra rotevisvändning åt honom (de af främre ledet $\frac{1}{4}$, de af bakre $\frac{1}{8}$ — $\frac{3}{16}$, beroende på afståndet), marschera in till högra flygeln, göra halt, vändning och rätta sig, så att känning, anslutning och rättning på slutna led intagas.

Vid större afdelningar kommenderas:

Till afmarscher venster—slut upp!

Rörelsen verkställs enligt exercisreglementet.

Med anslutning—höger!

Rörelsen verkställs enligt ofvanstående.

När fäktningen skall börja, kommenderas:

21

Handrem—fäst!

Sabelklingan med eggen framåt fälles uti venstra handen, som möter midt för lifvet; högra handen föres genom handremmen och drager löparen tätt intill handleden, hvarefter den fattar med fullt tag om kafveln, och ställning med »på axel gevär» återtages.

Handremmen lossas åter uti 3. afdelningen af 22 »gevär—in».

§ 5.

Gardlägen.

Innan fäktöfningarna begynna, gör instruktören 23 rekryten noga bekant med de olika lägen, i hvilka han under striden kan komma till fienden, och med de däraf beroende gardlägenas riktningar: *framåt*, *framåt höger* (v.), *till höger* (v.) (fig. 1),¹⁾ samt förklarar för

¹⁾ Anm. Gardläge bakåt höger (v.) bör ej förekomma. Ett stridsläge i dessa riktningar är endast möjligt, då man förföljes; och under förföljning gäller det endast att medelst ett hugg eller en stöt mot fiendens häst hålla honom på afstånd, på samma gång uppmärksamheten är riktad framåt på terrängen.

honom handens och sabelns olika lägen uti prim, sekund, hel quart, hel ters, half quart och half ters; därjämte inskräpes hos honom att vid all öfning i fäktning ständigt hålla sabelfästet med fullt tag om kaveln och med dess rygg hvilande i tumgreppet, utan att knyta handen så hårdt, att handled och arm därigenom blifva styfva.

- 24 Med *prim* förstås det läge, som uppstår då handens lillfingersida och klingans egg ¹⁾ äro vända nedåt. *Sekund*— då lillfingersidan och eggen äro vända uppåt.

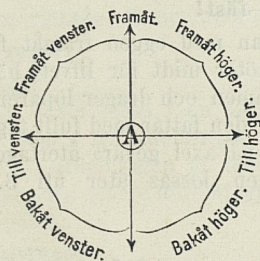

Fig. 1. Gardlägenas riktningar.

Fig. 1. Gardlägenas riktningar.

Hel quart— då handen är vänd med naglarna uppåt, klingan vågrät och eggen till venster.

Hel ters— då handen är vänd med naglarna nedåt, klingan vågrät och eggen till höger.

Half quart är läget midt emellan »hel quart» och »prim», med eggen snedt nedåt venster.

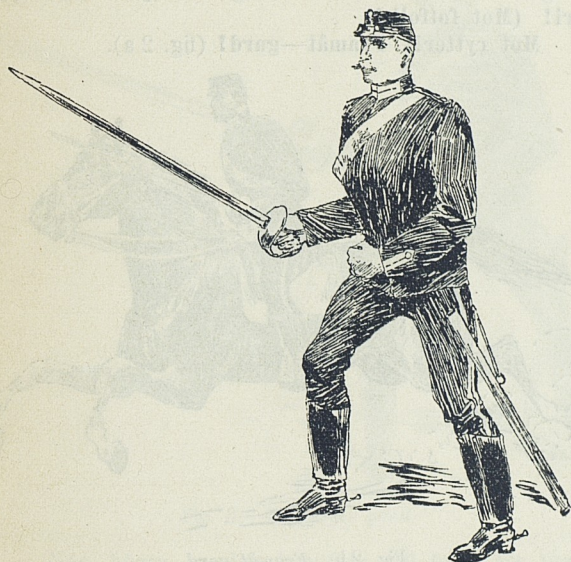
Half ters är läget midt emellan »hel ters» och »prim», med eggen snedt nedåt höger.

¹⁾ *Anm.* Med egg å ett tvåeggadt vapen förstås den skarpa kant af klingan, som skall gå före vid hugget.

§ 6.

Gardställningar.

Vid fäktöfningar till fots skall ryttaren alltid före- 25
ställa sig vara till häst, alltså med hästens hals och
hufvud framför sig. Styrhanden, orubbad af bårens
olika förrättningar, skall alltid förblifva på sin stånd-
punkt.

Fig. 2 a. *Framåt gard.*

Vid öfningar utan motståndare skall ryttaren alltid 26
tänka sig en sådan, mot hvilken hugg och stötar ut-
förs.

27 Ryttaren skall oafåtligt se rakt ut i gardställningens riktning. Sabelspetsen skall i alla gardlägen vara vänd mot motståndaren.

Båda knäna skola under utförandet af alla vapenrörelser förblifva böjda.

28 Alla gardställningar kunna kommenderas och intagas från så väl »på axel gevär» som från en annan gardställning.

29 Då gardställningar mot rytteri (mot fotfolk) skola intagas, kommenderas vid öfningens början: **Mot rytteri! (Mot fotfolk!)**

30 **Mot rytteri! Framåt—gard!** (fig. 2 a).

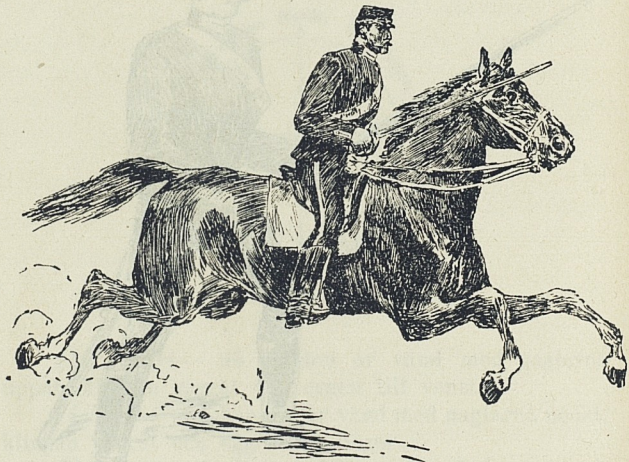

Fig. 2 b. *Framåt gard.*

Venstra foten flyttas raskt två fotlängder till sidan, hvarunder högra foten vrides på hälen rätt fram, den venstra foten nedsättes parallel med den högra, båda knälederna böjas lindrigt. Öfverlifvet med rak rygg och uppuret hufvud böjes något framåt, kroppstyng-

den fördelas lika på båda fötterna. Venstra handen släpper baljan och intager ställning som till häst. Högra handen med sabeln i »prim» föres framåt och uppåt, så att den kommer något högre än styrhanden, öfverarmen lodrät; klingan med spetsen rätt framåt och så mycket uppåt, att den kommer i höjd med axeln; klinga, arm och axelled i samma lodplan.

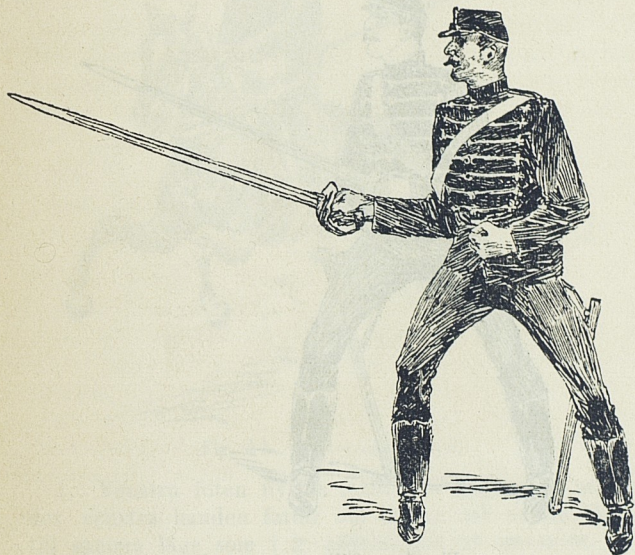

Fig. 3. Till höger gard.

När högra handen behöfves till hjälp för tygel- 31
föringen, höjes sabelspetsen, så att den kommer något
högre än ryttarens hufvud, hvilket markeras äfven
till fots. Framåt gard till häst synes af fig. 2 b.

Framåt höger (v.)—, till höger (v.) —gard! (fig. 32
3 och 4 a).

Öfverlifvet med rak rygg och uppburet hufvud vrides till och böjes lindrigt fram i den kommanderade riktningen, hvarvid hand och klinga behålla samma läge till bålen som i »framåt gard». I gard framåt venster och till venster föres dock högra underarmen till lifvet och högra handen rätt öfver styr-

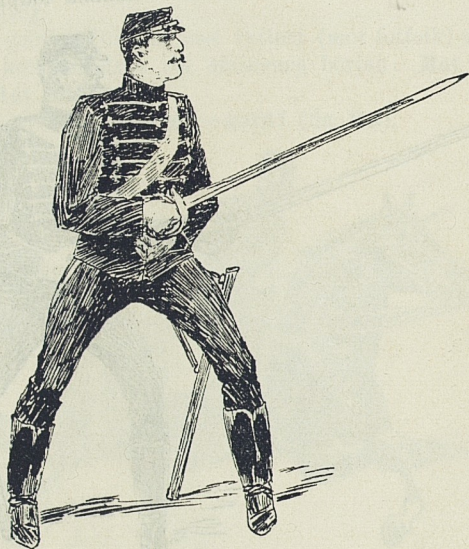

Fig. 4 a. Till venster gard.

handen. Båda knäna förblifva böjda, men kroppstyngden öfverföres något på den fot, åt hvars sida gard intages. Till venster gard till häst synes af fig. 4 b.

33 **Mot fotfolk! Framåt höger (v.)—, till höger (v.)—gard!**

Gard framåt höger (v.), till höger (v.) intages på ofvan beskrifna sätt med den skillnad, att öfverlifvet

böjes något mera och att sabelspetsen sänkes, så att den kommer i höjd med handen.

Från hvilket gardläge som helst kommenderas: 34

På axel—gevär!

(2 afdelningar).

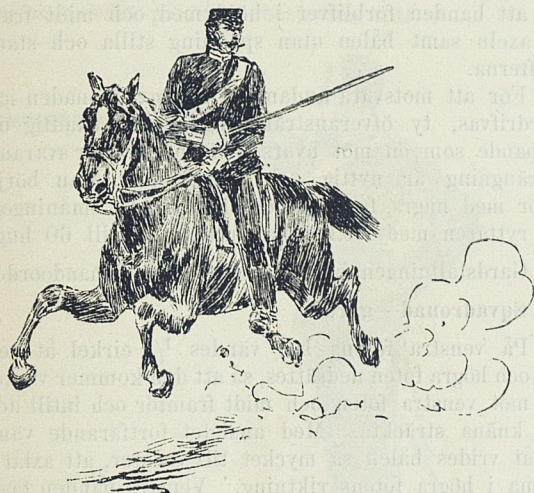

Fig. 4 b. *Till venster gard.*

1. Venstra foten flyttas intill den högra, som utvrides, venstra handen fattar om baljan och sabeln föres till samma läge som i 2. afdelningen af »gevär ut».

2. Lika med 3. afdelningen af »gevär ut».

§ 7.

Sqvadronad.

Sqvadronaden afser uteslutande att göra ryttarens 35 handled mjuk och smidig samt att stärka armmuskulerna; den skall flitigt öfvas.

- 36 Vid squadronaden iakttages:
 att armen icke böjes för mycket;
 att klingan genom handledens böjning och handens lösare grepp om kafveln svänges så nära bålen som möjligt;
 att handen förblifver i höjd med och midt framför axeln samt bålen utan spänning stilla och stadig i höfterna.
- 37 För att motsvara ändamålet får squadronaden icke öfverdrivas, ty öfveranstängning är lika skadlig och slappande som en mot hvars och ens krafter svarande anstängning är nyttig och stärkande. Man börjar därför med några få hugg och ökar antalet småningom, tills rytturen med lätthet kan utföra 50 till 60 hugg.
- 38 Gardställningen härför intages på kommandoordet:

Squadronad—gard!

På venstra fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt venster, och högra foten nedsattes, så att den kommer vinkelrätt mot venstra foten och midt framför och intill dess häl; knäna sträckta. Med ansigtet fortfarande vänt framåt vrides bålen så mycket till venster, att axlarna komma i högra fotens riktning. Venstra handen tager höftfäste, armbågen rätt bakåt; högra handen med sabeln i »prim» uppföres i höjd med axeln, i det armen sträcker; klingan vågrät (fig. 5).

39 **Med räkning! Squadronera — ett!**

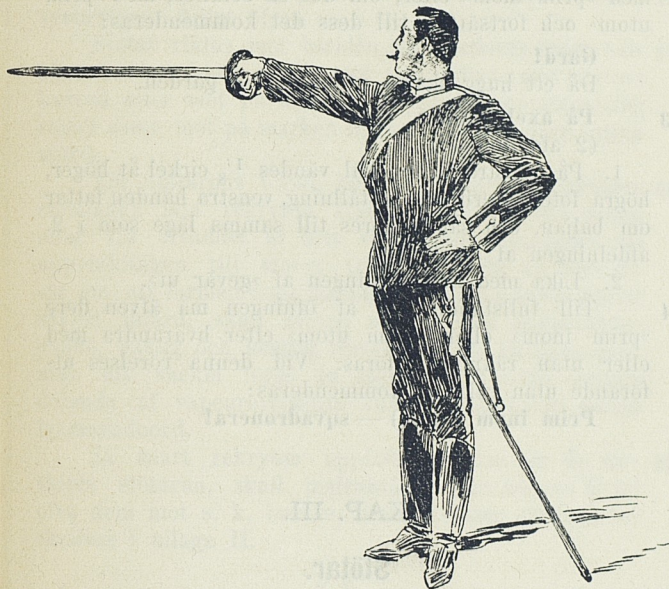
Handen vrides till »sekund», hvarpå klingan svänges genom en böjning i hand- och armbågsled tätt utmed bröstet; därunder beskriver spetsen en båge nedåt—uppåt, hvilken fullbordas till ett skarpt hugg uppifrån—nedåt genom en knyck på handleden och armens fulla sträckning till garden.

Detta hugg kallas »prim inom».

Två!

40

Handen vrides till »hel quart», hvarpå klingan genom en böjning i hand- och armbågsled svänges tätt utmed ryggen; därunder beskrifver spetsen en båge nedåt—uppåt, hvilken fullbordas till ett skarpt hugg uppifrån—nedåt på ofvan beskrifna sätt.

Fig. 5. *Squadronad gard.*

Detta hugg kallas »prim utom».

Sedan primhuggen blifvit inlärd, sammanslås två 41 eller flere hugg på ett kommando: t. ex.

Två (fyra) hugg — squadronera!

Huggen utföras utan uppehåll mellan hvarandra.

- 42 När färdighet vunnits i sqvadronaden med räkning, öfvas densamma utan räkning på kommandoordet:

(Utän räkning) — sqvadronera!

Huggen utföras enligt ofvanstående, men med största möjliga hastighet, utan att formen för eller kraften i huggen förloras. Sqvadronaden begynnes med »prim inom» eller, om det så befallles, med »prim utom» och fortsättes, till dess det kommenderas:

Gard!

Då ett hugg skarpt uthugges till garden.

- 43 **På axel—gevär**

(2 afdelningar).

1. På venstra fotens häl vändes $\frac{1}{8}$ cirkel åt höger, högra foten återflyttas i ställning, venstra handen fattar om baljan, och sabeln föres till samma läge som i 2. afdelningen af »gevär ut».

2. Lika med 3. afdelningen af »gevär ut».

- 44 Till fullständigande af öfningen må äfven flere »prim inom» eller »prim utom» efter hvarandra med eller utan räkning utföras. Vid denna rörelses utförande utan räkning kommenderas:

Prim inom (utom) — sqvadronera!

KAP. III.

Stötar.

§ 8.

Allmänna synpunkter.

- 45 Stöten är af följande skäl fördelaktigare än hugget: Den går kortaste vägen till motståndarens blotta och är således snabbare än hugget;

den är lättare att rikta, när längre och fordrar mindre kraftansträngning i utförandet;

den är mer afgörande genom sin större genomträngningsförmåga;

i stöten ligger vapnet närmare till paraden, blottan är mindre och af kortare varaktighet.

Därför skall angreppet inledas med stöt, och stötar 46 synnerligen flitigt öfvas.

Stötar riktas mot beriden motståndares bröst, hals 47 eller hufvud (»hög stöt»), mot underlivet, mot hästens hufvud eller mot på marken stående motståndare (»låg stöt») samt mot på marken liggande motståndare (»djup stöt»).

Vid stötarnas första inöfvande skall instruktören 48 emellanåt låta rekryten stanna i den utförda stöten eller vid öfvandet af flere stötar efter hvarandra uti uppinklingen till stöten (riktandet) för att förvissa sig om att formen noga iakttages; men då denna blifvit säkert inlärd, skall stöten utföras i en sammanhängande, hastig och kraftig rörelse, så att klingans spets utan att vackla föres på målet. Vid detta sönderdelande af vapnrörelserna användas räkneord såsom kommandoord.

Så snart rekryten uppfattat formen för de sär- 49 skilda stötarna, skall instruktören låta honom flitigt öfva dem mot s. k. bulvan, hvilken öfning närmare beskrifves i bilaga II.

§ 9.

Olika slags stötar.

Från alla gardlägen utföras hög och låg stöt på 50 kommandoordet:

Stöt högt (lågt)—stöt!

Från gardlägen höger om hästen utföres *quart-* 51 *stöt* (fig. 6 a): I det handen och sabeln vridas till

Förslag till instruktion i sabelfäktning för kavalleriet. 2

»hel qvart» och spetsen riktas mot anfallspunkten, utföres stöten genom armens hastiga och fullständiga

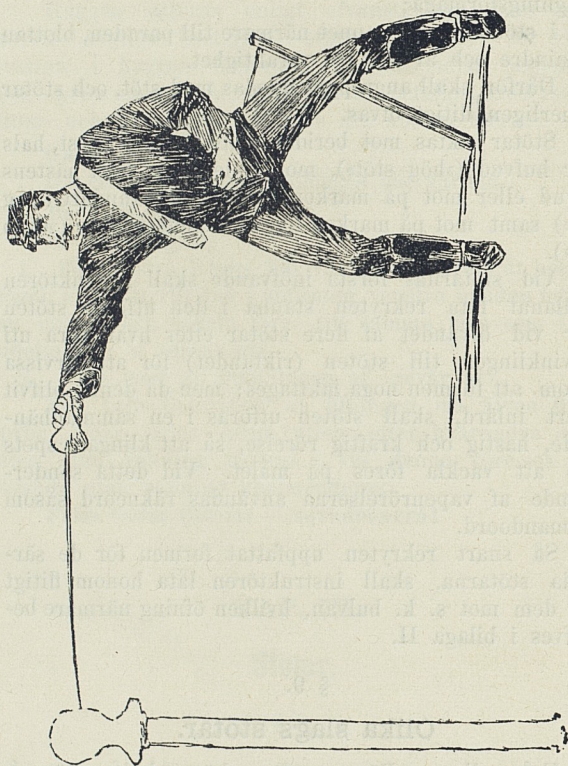

Fig. 6 a. Hög qvartstöt framåt höger.

sträckande, axelns framskjutande samt öfverlivets framförande mot motståndaren. Efter utförd stöt återtages garden hastigt. Hög qvartstöt till häst synes af fig. 6 b.

Från gardlägen venster om hästen utföres *tersstöt* 52 (fig. 7): I det handen och sabeln vridas till »half ters» och spetsen riktas mot anfallspunkten, utföres stöten genom armens hastiga och fullständiga sträckande, axelns framskjutande samt öfverlifvets framförande mot motståndaren. Efter utförd stöt återtages garden hastigt.

Stöt kan ock utföras omedelbart från ett gard- 53 läge i ett annat gardläges riktning. Vid första in-

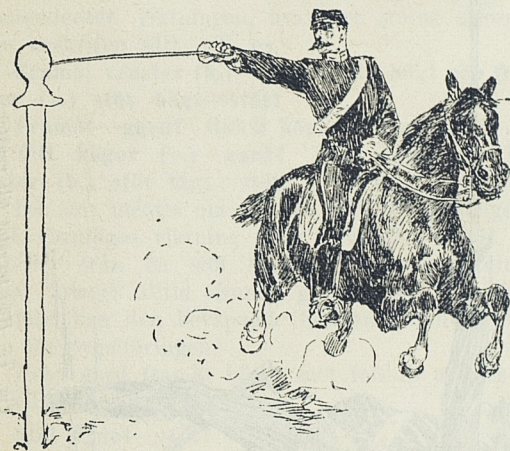

Fig. 6 b. Hög quartstöt till höger.

öfvandet afdelas dock stöten i två afdelningar; i den 1. intages gard i den angifna stötriktningen, i den 2. utföres stöten enligt ofvan. Då räkningen bortlägges, skall äfven denna stöt utföras i en fortlöpande rörelse; t. ex.

Framåt höger—gard! Till venster (h.) stöt högt—stöt!

Till venster—gard! Till höger stöt högt—stöt!

O. S. V.

- 54 Skall stöt utföras omedelbart efter hugg eller stöt i *sanma riktning*, sker det efter ofvan angifna grunder, med den skillnad, att hand och klinga först bringas

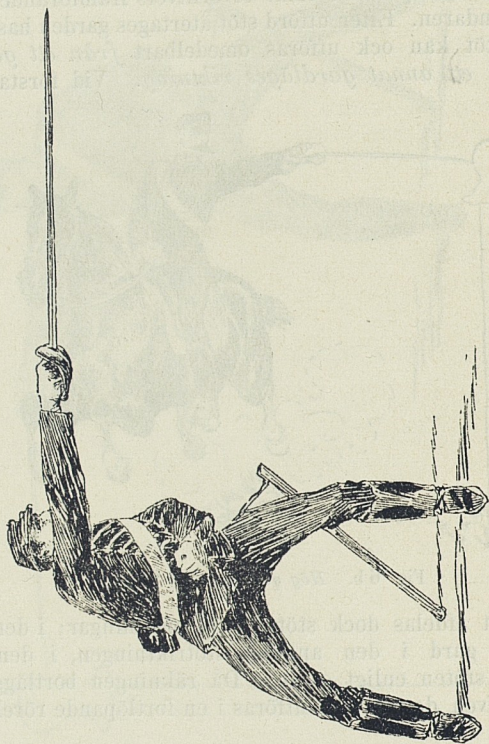

Fig. 7. Hög tersstöt till vänster.

i »hel quart» eller »half ters» och armen böjes till rät vinkel i armbågsleden, hvilken vid quartstöt föres nedåt, och vid tersstöt uppåt i axelns vågplan (upp-

vinkling), hvarpå stöten utstötes. Det kommenderas
t. ex.

**Framåt höger (v.) gard! Stöt högt och lågt
—stöt!**

Skall stöt utföras omedelbart *efter hugg eller stöt*, 55
i annan riktning än den föregående vapenrörelsen,
eller i riktning bakåt höger (venster), vrides hufvudet
och föres spetsen genom armens uppvinling i den
kommenderade riktningen, hvarefter stöten utföres på
ofvan beskrifna sätt. T. ex.

**Framåt venster (h.)—gard! Stöt högt och framåt
höger (v.) stöt högt—stöt!**

Framåt—gard! Bakåt höger (v.) stöt lågt—stöt!

**Till höger (v.)—gard! Stöt högt och bakåt
venster (h.) stöt lågt—stöt!** o. s. v.

Då stöt utförts omedelbart från ett gardläge i ett 56
annat gardläges riktning eller i riktning bakåt höger
(v.) eller från en stöt (hugg) i annan riktning än
denna, intages alltid »framåt gard» efter sista stöten.
Till häst kan den beväpnade handen härvid tagas till
hjälp för tygelföringen.

Från gard framåt höger mot fotfolk utföres djup 57
stöt på kommandoordet:

Stöt djupt—stöt!

Denna stöt, som endast utföres till häst, inöfvas
på trähäst och är beskrifven i »andra afdelningen» af
denna instruktion.

KAP. IV.

Hugg.

§ 10.

Allmänna bestämmelser.

- 58 Hugg riktas mot beriden motståndares hufvud, hans hästs hufvud eller mot på marken stående motståndare (»half quart (half ters)—hugg»), mot beriden motståndares hufvud, hals eller armar (»hel quart (hel ters)—hugg») samt mot på marken liggande motståndare (»djupt—hugg»).

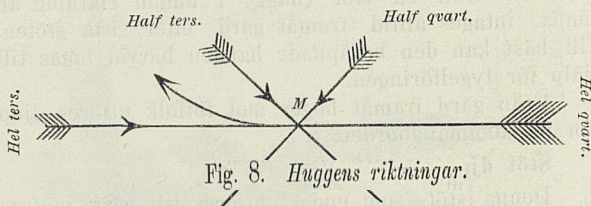

Fig. 8. Huggens riktningar.

- 59 För att tydliggöra de halfta och hela huggens särskilda riktningar skall i fäktsalen på ett lodrätt plan uppritas ofvanstående figur (fig. 8). Punkten M (skärningspunkten), som betecknar midtpunkten i motståndarens ansigte, skall vara i höjd med rekrytens efter intagen gardställning, och anfallslinien vara vinkelrät mot figurens plan. De sneda linierna bilda halfta räta vinklar med våglinien.

Instruktören skall icke låta rekryten verkställa 60 uthuggning af de olika huggen, förr än denne vunnit säkerhet i anläggningen därtill. Därefter verkställs uthuggning först långsamt, hvarvid klingans spets föres utefter linierna å fig. 8, för att rekryten må få ett tydligt begrepp om vägen för klingan, senare utföras huggen med full liflighet och kraft.

Hvarje hugg skall utföras, så att det blir skarpt, 61 kraftigt, långt räckande och snabbt.

Hugget blir skarpt, då eggen går före i huggets 62 riktning.

Hugget blir kraftigt, då sabeln, utan att kaf- 63 veln omfattas för fast, föres med smidighet i hela armen, så att denna fullt sträcker först i det ögonblick, då hugget träffar eller anses träffa målet, hvarvid handen hårdt knytes om kafveln. Att öfverlifvet vrides öfverdrivet bidrager ej till vinnande af kraft i hugget och får ej tillåtas. I arm och skuldra ligger kraften.

Genom axelns och öfverlifvets framförande mot 64 anfallspunkten samt armens sträckande blir hugget så långt räckande, som med bibehållande af jämvigt är förenligt.

Snabbhet i hugget vinnes genom armens och bälens 65 smidiggörande medelst flitigt öfvande af huggen, hvarvid anläggning, uthuggning och utsvängning böra samman-smälta till en enda, hastigt fortlöpande rörelse.

Så snart huggen blifvit inlärd, skola de flitigt 66 öfvas mot s. k. bulvan, hvilket närmare beskrives i bilaga II.

Vid huggens första inövande och då man under 67 ryttarens fortgående utbildning vill bortarbota formfel, utföras de enkla huggen med räkning. På kommando-ordet **hugg!** verkställs härvid huggens anläggning och på **två!** uthuggning och utsvängning till gard.

Då sammansatta hugg utföras utan räkning, skola 68 alla huggen verkställas utan uppehåll dem emellan,

men med tydlig anläggning till hvarje särskildt hugg. Det sista hugget utsvänges till garden.

- 69 Instruktören skall noga öfvervaka, att hvarje hugg utföres så, att dess största kraft och räckvidd uppnås, då eggen kommer midt för ryttarens ansigte, hvilket oafåtligt hålles vändt rakt framåt i gardens riktning.
- 70 Öfvas flere man samtidigt, får ej afseende fästas vid att alla hugga lika snabbt, ty ett sådant anspråk vore att motarbeta ändamålet med öfningen, hvilket just är att drifva hvarje enskild mans snabbhet och kraft så långt kroppsanlagen medgifva, utan att formen för huggen förloras.

§ 11.

Hugg i framåt gard såsom förberedelse till hugg i olika gardlägen.

a) *Enkla hugg.*

71 **Half quart—hugg!**

Högra handen och sabeln vridas till »hel ters» och föras raskt uppåt höger, så att handleden kommer i höjd med hjässan, hvarvid armen nästan sträckes, handen böjes något uppåt och högra axeln vrids så mycket tillbaka, att armen kommer i riktning snedt bakåt; klingan med eggen uppåt och spetsen framåt bildar half rät vinkel med vågplanet. I öfrigt bibehålles gardställning framåt oförändrad, dock med lindrig öfverföring af kroppstyngden på högra foten (fig. 9). Genom högra axelns snabba framåtvridande, hvarunder handen och sabeln vridas till »half quart» och slungas i båge framåt, samt medelst armens fulla sträckande utföres ett skarpt och kraftfullt hugg mot motståndaren i riktning snedt uppifrån och nedåt. Hugget utsvänges, från det eggen kommer midt för ryttarens

ansigte, vid detta såsom vid de följande huggen utan att hejdas, till dess hand och klinga återkomma i gar-

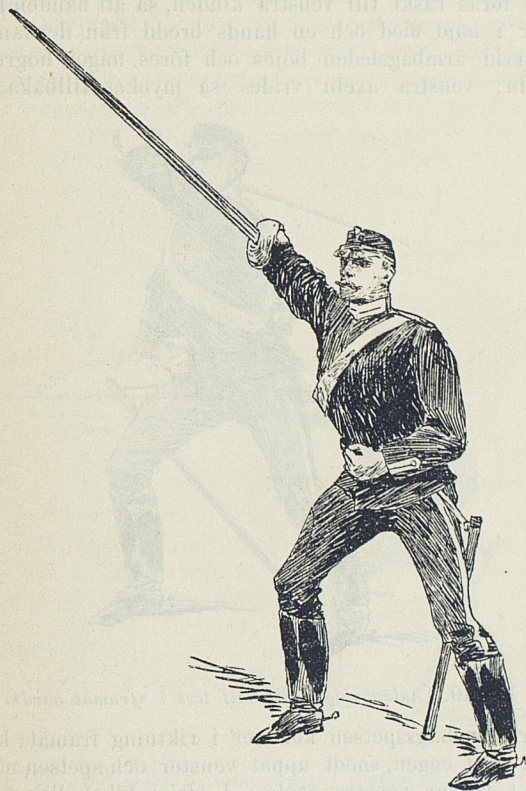

Fig. 9. Anläggningen till »half quart» i framåt gard.

den. Under huggets utsvängning öfverföres kroppstyngden på venstra foten, hvarefter den återgår lika på båda fötterna. Se fig. 11, uthuggningen för hel quart.

72 Half ters—hugg!

Högra handen och sabeln vridas till »half ters» och föras raskt till venstra kinden, så att handen kommer i höjd med och en hands bredd från densamma, hvarvid armbågsleden böjes och föres något högre än axeln; venstra axeln vrids så mycket tillbaka, att

Fig. 10. Anläggningen till half ters i »framåt gard».

högra armbågsppetsen kommer i riktning framåt; klingan, med eggen snedt uppåt venster och spetsen något sänkt, korsar venstra axeln. I öfrigt bibehålles gardställning framåt oförändrad dock med lindrig öfverföring af kroppstyngden på venstra foten (fig. 10). Genom högra axels snabba undanvridande samt handens och sabelns framslungande, hvarvid armen fullt sträckes,

utföres ett skarpt och kraftfullt hugg mot motståndaren i riktning snedt, uppifrån och nedåt, hvarefter

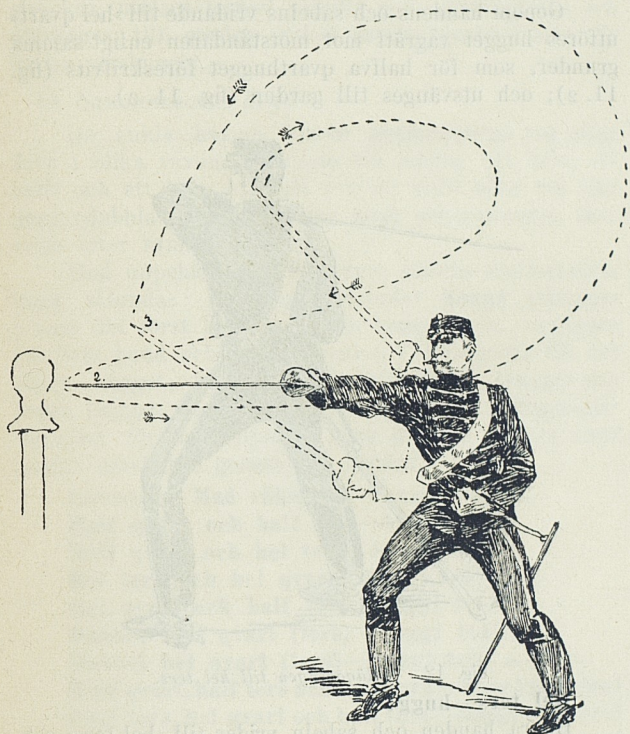

Fig. 11. *Hel quart.* 1 Anläggningen; 2 uthugget; 3 utsvängningen till garden.

hugget utsvänges till garden. Under huggets utsvängning öfverföres kroppstyngden på högra foten, hvarefter den återgår lika på båda fötterna.

73 **Hel quart—hugg!**

Hugget anlägges lika som halfva quarthugget med den skillnad, att handleden kommer i höjd med axeln (fig. 11. 1).

Genom handens och sabelns vridande till »hel quart» utföres hugget vågrätt mot motståndaren enligt samma grunder, som för halfva quarthugget föreskrifvits (fig. 11. 2); och utsvänges till garden (fig. 11. 3).

Fig. 12. Anläggningen till hel ters.

74 **Hel ters—hugg!**

Högra handen och sabeln vridas till »hel ters» och föras raskt till venstra axeln, så att parerplåten stödes mot och klingan vinkelrätt korsar densamma, hvarvid armbågsleden böjes och venstra axeln vrides så mycket tillbaka, att armbågsspetsen kommer i riktning framåt. Armbåge, hand och klinga i axelns vågplan. I öfrigt bibehålles gardställning framåt oförändrad dock med lindrig

öfverföring af kroppstygden på venstra foten (fig. 12). Genom högra axelns snabba undanvridande samt handens och sabelns framslungande, hvarvid armen fullt sträckes, utföres hugget vågrätt mot motståndaren och utsvänges till garden enligt samma grunder som för halfva tershugget.

b) *Sammansatta hugg.*

De enkla huggen kunna sammansättas två eller 75 flere i olika vexlingar, såsom två halfva, två hela, ett halft och ett helt, ett helt och ett halft eller två lika hugg (dubbla hugg). Om tre hugg sammansättas, sker detta efter samma grunder.

Med uppehåll mellan huggen utföras sammansatta 76 hugg sålunda: På kommandoordet **hugg!** uthugges genast det först kommenderade hugget, som utsvänges till dess hand och klinga komma i anläggning till det andra hugget; på kommandoordet **två!** uthugges det andra hugget, som likaledes utsvänges till anläggningsställning för nästföljande hugg o. s. v. Efter sista hugget utsvänges genast till garden.

Exempel: **Med räkning! Framåt—gard!**

Half quart och half ters—hugg! två!

Half quart och hel ters—hugg! två!

Hel ters och hel quart—hugg! två!

Hel quart och half ters—hugg! två!

Dubbel half quart (ters)—hugg! två!

Dubbel hel quart (ters)—hugg! två! o. s. v.

Half quart, half ters och hel quart—hugg! två! tre!

Half ters, hel quart och half ters—hugg! två! tre!

Half ters och dubbel half quart—hugg! två! tre!

o. s. v.

På axel—gevär!

Skola sammansatta hugg öfvas utan uppehåll 77 mellan de enkla hugg, hvaraf de äro sammansatta, utföras de på kommandoordet **hugg!**

Exempel: (Utan räkning!) Framåt—gard!
 Half quart och hel ters—hugg!
 Dubbel half ters—hugg!
 Half ters, hel quart och hel ters—hugg!
 Half quart och dubbel hel ters—hugg! o. s. v.

§ 12.

Hugg i olika gardlägen med fäst afseende
 på deras utförbarhet till häst.

- 78 Från hvarje gardläge utföras de hugg, som där-
 ifrån kunna utföras till häst.
- 79 Hvarje hugg kommenderas af instruktören och ut-
 hugges med full kraft i den kommenderade gardens
 riktning samt utsvänges till garden.
- 80 Från »framåt höger (till höger) gard» utföras
 nedanstående hugg på följande kommandoord:
Half ters—hugg! (Fig. 13).
Hel quart—hugg!
Hel ters—hugg! (Fig. 14).
 Äfvensom sammansättningar däraf.
 Exempel: **Half ters och hel quart—hugg!**
Hel quart, half och hel ters—hugg!
Dubbel half ters—hugg!
Half ters och dubbel hel quart—hugg! o. s. v.
 På axel—gevär!
- 81 Från »framåt venster gard» utföras:
Half quart—hugg! (Fig. 15).
Hel ters—hugg!
Hel quart—hugg!
 Äfvensom sammansättningar däraf.
 Exempel: **Half quart och hel ters—hugg!**
Hel ters, hel och half quart—hugg!
Hel ters och dubbel half quart—hugg! o. s. v.
 På axel—gevär!

Från »*stiller gard*» utföres inga hugg. 82
 Från »*framåt höger gard mot fotfolk*» utföres: 83
Djupt—hugg!

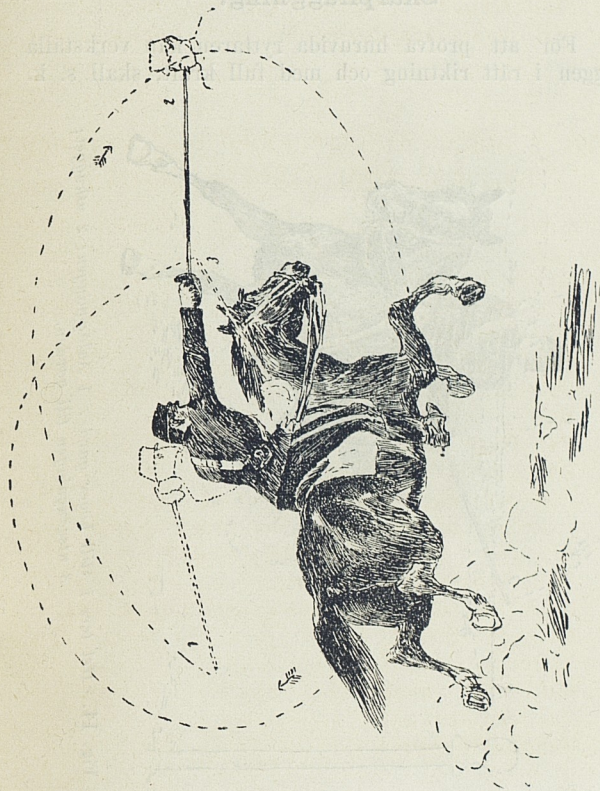

Fig. 13. Half ters i »framåt höger gard». 1 Anläggningen; 2 uthugget;
 3 utsvingningen till garden.

Detta hugg, som endast utföres till häst, inöfvas på trähäst och är beskrivet i »andra afdelningen» (fig. 19).

§ 13.

Skarphuggning.

- 84 För att pröva huruvida ryttaren kan verkställa huggen i rätt riktning och med full kraft, skall s. k.

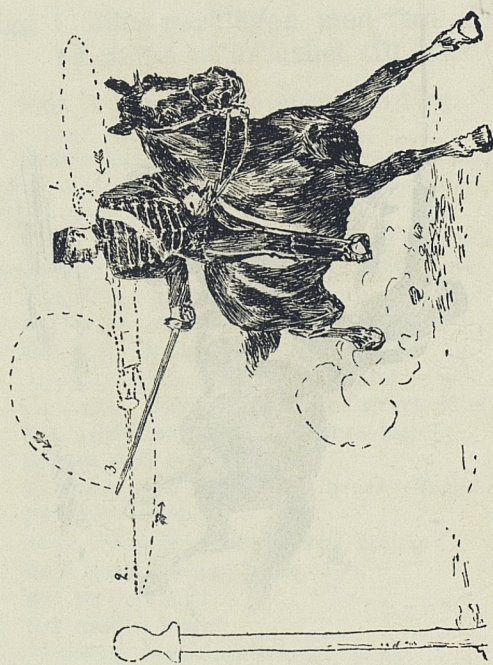

Fig. 14. Hel ters i till höger gard, 1 Anläggningen; 2 uthugget; 3 utsörningen till garden.

skarphuggning företagas med en man i sänder. Härvid skola användas färska trädgrenar af 3—5 cm. tjocklek af något lösare träslag såsom pil, hassel m. fl. En

man håller trädgrenen snedt framåt, under det den med slipad nummersabel beväpnade ryttaren på kom-

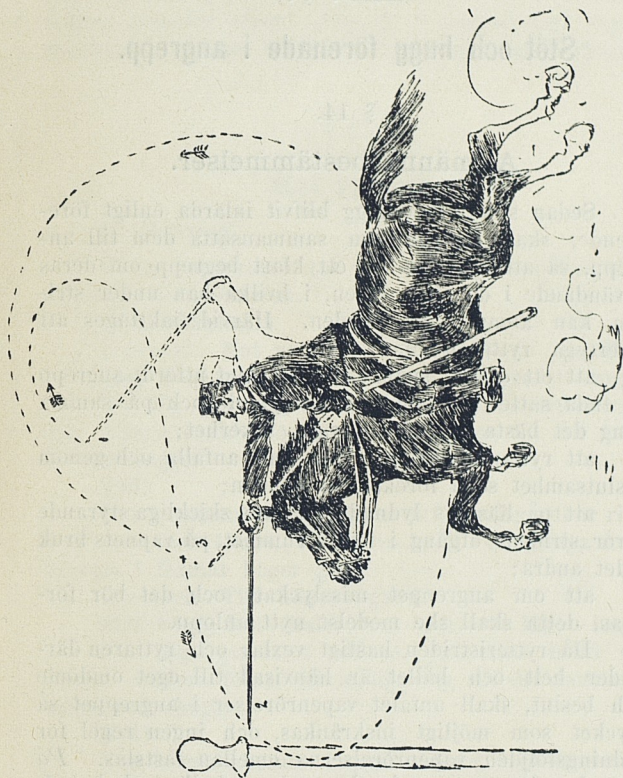

Fig. 15. Half quart i framåt venster gard. 1 Anläggningen; 2 uthugget; 3 utsvängningen till garden.

mando afhugger densamma, hvarefter snittet nogt synas för att bedöma, huruvida hugget gått i rätt riktning.

Trädgrenen kan äfven fästas i ett ställ eller i en bulvanstång, som äro beskrifna i bilaga II.

Förslag till instruktion i sabelfäkning för kavalleriet. 3

KAP. V.

Stöt och hugg förenade i angrepp.

§ 14.

Allmänna bestämmelser.

- 85 Sedan stötar och hugg blifvit inlärdade enligt föregående, skall instruktören sammansätta dem till angrepp, så att ryttaren får ett klart begrepp om deras användande i de olika lägen, i hvilka han under striden kan komma till fienden. Härvid iakttages att öfvertyga ryttaren om:
- att ett djärft, snabbt och kraftigt utfördt angrepp är enda sättet för fiendens besegrande och på samma gång det bästa medlet till egen säkerhet;
  - att ryttaren därför alltid skall anfalla och genom beslutsamhet söka förekomma fienden;
  - att på hästens lydnad och hans skickliga styrande beror stridens utgång i första rummet, på vapnets bruk i det andra;
  - att om angreppet misslyckats och det bör förnyas, detta skall ske medelst nytt anlopp.
- 86 Då rytterstriden hastigt vexlar och ryttaren därunder helt och hållet är hänvisad till eget omdöme och beslut, skall antalet vapenrörelser i angreppet så mycket som möjligt inskränkas, och ingen regel för ordningsföljden vapenrörelserna emellan fastslås. *På grund af stötens öfverlägsenhet skall dock hvarje angrepp inledas med en stöt.*
- 87 Vid första inöfvandet af stöt och hugg i olika sammansättningar skola dessa utföras med uppehåll mellan vapenrörelserna. När rekryten lärt att rätt ut-

föra angrepp med räkning från alla gardlägen så väl mot inbillad motståndare som mot föremål (bulvan), skola angrepp utan uppehåll mellan vapenrörelserna men efter samma grunder öfvas. Alla de kommenderade vapenrörelserna utföras då på verkställighetsordet »hugg!»

§ 15.

Mot rytteri.

a) *Mötning.*

Skola vapenrörelserna utföras med uppehåll dem 88 emellan, kommenderas:

(Med räkning!)

Exempel: **Mot rytteri! Framåt höger—gard! 89**

Stöt högt och half (hel) ters (hel quart)—hugg!

En hög quartstöt utföres (fig. 16), hvarefter hand och klinga snabbt föras till anläggning till det kommande hugget.

Två!

Det kommenderade hugget utföres i gardens riktning och utsvänges, till dess hand och klinga återkomma i framåt höger gard.

Exempel: **Till höger—gard! 90**

Stöt högt, hel (half) ters och stöt lågt—hugg!

En hög quartstöt utföres, hvarefter hand och klinga snabbt föras till anläggning till det kommenderade hugget.

Två!

Det kommenderade hugget utföres i gardens riktning och utsvänges till dess hand och klinga komma till uppvingling till låg quart stöt.

Tre!

En låg quartstöt utföres och till höger gard återtages.

- 91 Exempel: Framåt venster—gard!
Stöt högt och half (hel) quart (hel ters)—hugg!

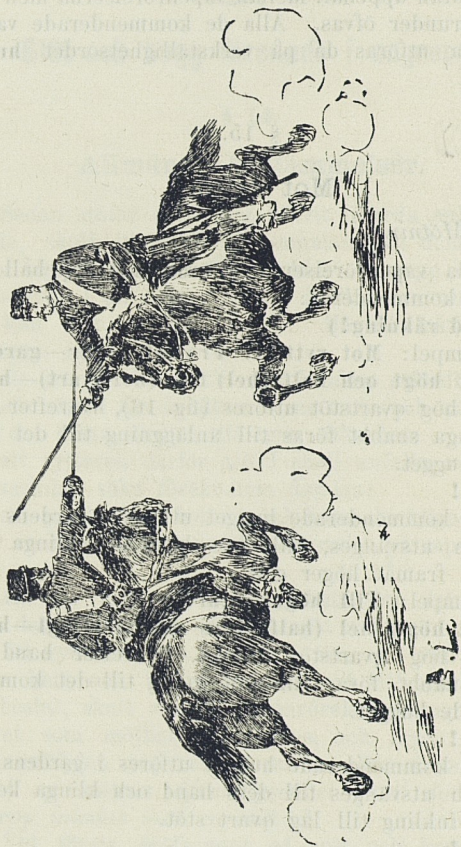

Fig. 16. Möning »framåt höger» med stöt och parad.

En hög tersstöt utföres, hvarefter hand och klinga snabbt föras till anläggning till det kommanderade hugget.

Två!

Hugget utföres och utsvänges till garden.

Exempel: **Till venster—gard!**

92

Stöt högt och lågt—stöt!

En hög tersstöt utföres, och armen uppvinklas till låg tersstöt.

Två!

En låg tersstöt utföres, och till venstergard återtages.

I enlighet med ofvanstående sammansättas andra 93 exempel i de olika gardriktningarna.

Exempel: **Mot rytteri! Framåt höger—gard!**

Stöt högt, half ters och stöt lågt—hugg! o. s. v.

Utan räkning utföres vapenörelserna i en följd. 94

För att utbilda ryttaren i förmågan att under 95 handgemäng omvexlande rikta stötar och hugg mot fiender på båda sidor om hästen, skall följande angreppsform flitigt öfvas. Kommandoord:

Till handgemäng framåt—gard!

Framåt gard intages.

Exempel: **Framåt höger stöt högt, framåt 96 venster half (hel) quart, till höger hel ters, till venster stöt högt—hugg!**

En hög quartstöt utföres framåt höger, hvarefter anläggning till half (hel) quart göres. Hufvudet vrides framåt venster.

Två!

Half (hel) quart uthugges framåt venster och utsvänges till anläggning till hel ters. Hufvudet vrides till höger.

Tre!

Hel ters uthugges till höger och utsvänges till uppvinkling till tersstöt, riktad till venster. Hufvudet vrides till venster.

Fyra!

Hög tersstöt utföres till venster, hvarefter framåt gard intages.

- 97 Exempel: **Framåt höger stöt högt och hel ters, framåt venster dubbelt half quart—hugg!**
 Två! tre! fyra! o. s. v. efter samma grunder.
På axel—gevär!
- 98 Utan räkning utföras vapenrörelserna i en följd.
 Exempel: **Till handgemäng framåt—gard!**
Framåt venster stöt högt och half quart, bakåt höger hel ters och stöt lågt—hugg! o. s. v.
- 99 För att underlätta minnet kunna dessa sammansättningar inledas och kommenderas på följande sätt:
Till handgemäng framåt—gard!
Framåt höger stöt högt och halfters—hugg!
Detsamma och framåt venster half quart—hugg!
Detsamma och till höger hel ters—hugg!
Detsamma—hugg! o. s. v. i vexlande sammansättningar.
På axel—gevär!

b) *Förföljning.*

- 100 **Förföljning framåt höger—gard!**
 Framåt höger gard intages. Då den förföljande i detta läge når längre med sitt vapen än den förföljde, skall angreppet utföras på så stort afstånd från fienden, att den angripandes häst icke utsättes för att träffas af stötar eller hugg, som riktas mot dess hufvud, hvarför ryttaren bör hafva hästen väl i handen. Fienden angripes med en väl riktad stöt.
Stöt!
 En quartstöt utföres mot fiendens sida eller rygg, och framåt höger gard intages.
- 101 **Förföljning framåt venster—gard!**
 Handen och sabeln vridas till »sekund» och föras uppåt och till venster om hästhalsen, hvarvid armen nästan sträckes, så att handen kommer i höjd med axeln och klingans spets i höjd med hästens nos för

att sålunda skydda hästhufvudet. I öfrigt intages gardställning framåt venster (fig. 17).

Fig. 17. Förföljning i framåt venster gards. Den förföljde har handen till hjälp för tygelföringen och gör därifrån hel ters mot hästhufvudet; hugget pareras med sträckt sekundparad.

Med hästen väl mellan hand och ben skall rytaren, under det egen hästs hufvud noga skyddas för

stötter och hugg, rida fram på lagom stöthåll och med en väl riktad stöt angripa fienden. Hugg böra

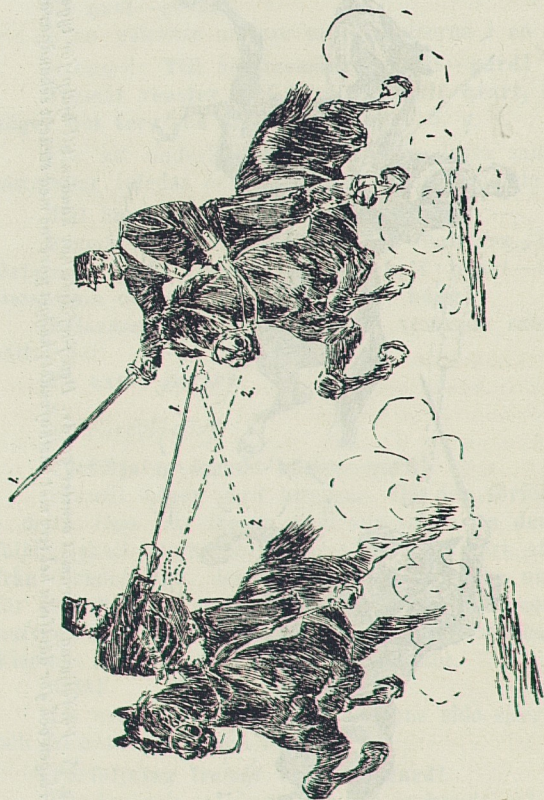

Fig. 18. Förföljning i »framåt höger gards». 1 Den förföljande stöter mot häst-hufvudet; 2 den förföljande parerar med primparad.

icke användas i detta läge, emedan hästen därvid för mycket blottas.

Stöt!

Handen och sabeln vridas till »half ters», en stöt uppvinklas och utstötes mot fiendens sida eller rygg, och ofvanbeskrifna gardläge återtages.

Kommer ryttaren under stridens vexlingar i så ogynnsamt läge till fienden, att han har denne »bakåt höger» (v.), så skall han begagna hvarje tillfälle att bringa sig ur detta trångmål. Hästens smidighet, snabbhet och kraft äro ryttarens förnämsta hjälpmedel härtill, det blanka vapnet bidrager att hålla fienden på afstånd medelst upprepade hugg och stötar »bakåt höger» (stötar »bakåt venster») mot hans hästs hufvud. Så fort det lyckats ryttaren att komma i gynnsammare läge till fienden, skall han åter angripa honom.

Vid denna öfning kommenderas:

103

Bakåt höger!

Hufvudet vrides till höger. Uppmärksamheten fästes både bakåt på motståndaren och framåt på marken.

Hugg!

Från hvilket läge som helst utföres utan föregående anläggning ett helt tershugg »bakåt höger» mot den förföljandes hästs hufvud (fig. 17); hugget utsvänges till framåt gard med handen till hjälp för tygelföringen.

Stöt!

En quartstöt utföres mot den förföljandes hästs hufvud, hvarefter gardläge framåt med högra handen till hjälp för tygelföringen intages.

Bakåt venster!

Hufvudet vrides till venster. Uppmärksamheten fästes både bakåt och framåt.

104

Stöt!

Från hvilket läge som helst utföres en tersstöt »bakåt venster» mot den förföljandes hästs hufvud (fig. 18),

hvarefter gardläge framåt med högra handen till hjälp för tygelföringen intages.

På axel—gevär!

§ 16.

Mot fotfolk.

105 Skola vapenrörelserna utföras med uppehåll dem emellan, kommanderas:

(Med räkning!)

106 Exempel: **Mot fotfolk! Framåt höger (till höger)—gard!**

»Framåt höger (till höger) gard mot fotfolk» intages.

Har motståndaren gevär kommanderas:

Half ters och stöt lågt—hugg!

Ett halft tershugg (låg half tersparad) utföres, så att det undankastar geväret, och utsvänges till upp-
vinkling till låg kvartstöt.

Två!

En låg kvartstöt utföres, och garden återtages.

107 Exempel: **Framåt venster (till venster)—gard!**

»Framåt venster (till venster) gard mot fotfolk»
intages.

Half quart och stöt lågt—hugg!

Ett halft quarthugg (låg half quartparad) utföres enligt föregående exempel och utsvänges till upp-
vinkling till låg tersstöt.

Två!

En låg tersstöt utföres, och garden återtages o. s. v.

På axel—gevär!

108 Efter samma grunder öfvas angrepp utan uppe-
håll mellan vapenrörelserna.

Exempel: **(Utan räkning!) Mot fotfolk! Framåt
venster (till venster)—gard!**

Half quart och stöt lågt—hugg! o. s. v.

På axel—gevär!

§ 17.

Fria angrepp.

För tids vinnande och för att spara instruktören 109 kunna med mera försigkomna ryttare äfven öfvas »fria angrepp», på kommandoordet:

Fria angrepp!

Stöt och hugg (stöt, hugg och stöt, eller stöt och två hugg)—hugg!

Efter ryttarens fria val, men med fästadt afseende på deras användbarhet till häst, utföras angrepp med de anbefallda vapenrörelserna i de olika anfallsriktningarna.

Efter hvarje särskildt angrepp intages gardläge 110 framåt, hvarefter nytt angrepp utföres. Härmed fortsättes, tills det kommenderas:

På axel—gevär!

KAP. VI.**Parader.**

§ 18.

Allmänna bestämmelser.

I striden bör ryttaren aldrig låta sig anfallas, 111 utan han skall alltid själf angripa. Dock blifver han stundom, trots sin fintlighet och raskhet, förekommen af fienden. Att härvid byta hugg eller stöt vore oklokt. Vid sådant fall skall han först med en kort, snabb

och kraftig parad afböja det fientliga angreppet och ögonblickligt därpå gå anfallsvis till väga.

- 112 Vid paradernas inöfvande skall instruktören, efter att på lagom stöthåll mot rekryten hafva intagit det gardläge i hvars riktning öfningen skall utföras, kommandera en stöt eller ett hugg, som af rekryten utföres mot instruktören; denne parerar det enkla angreppet och nämner därvid paraden som användes. Omedelbart därpå kommenderar instruktören samma parad och utför därvid själf samma stöt eller hugg, som af rekryten pareras. Stöt och hugg skola alltid utföras med fulländning i formen, men vid paradernas första inöfvande med ringa kraft. Skyddsmedel anläggas under denna öfning både af instruktören och ryttaren.
- 113 Instruktören skall emellanåt låta rekryten blifva liggande i den utförda stöten eller hugget för att visa honom, huru paraden skall utföras, samt själf emellanåt blifva kvar i den utförda vapenrörelsen för att rätta de fel i paraden, som rekryten till äfventyrs gjort. Då säkerhet vunnits i paradens utförande, skall densamma fortgå i en enda hastig rörelse, till dess hand och klinga återkomma till garden.
- 114 Parader skola icke göras vidlyftigare, än ändamålet kräfver.
- 115 Öfverlifvet skall i paraden böjas väl fram mot motståndaren, dels för att i tid kunna möta anfallsdelen af hans vapen med egen klingas paraddel, dels för att efter verkställd parad ligga nära till svarsstöt.

§ 19.

Parader mot stöt.

- 116 Stötar, som riktas mot ryttarens hufvud eller bål, pareras i alla gardlägen med »kvart- eller tersparad»;

stötat mot ryttarens ben eller hästens sidor pareras med »låg half kvartparad» i gardlägen venster om hästen och med »låg half tersparad» i gardlägen höger om hästen; stötat mot hästens hufvud pareras med »primparad» i »framåt höger» och med »sträckt sekundparad» i »framåt venster gard».

Qvartparad.

Med bibehållande af sabelspetsen riktad mot motståndaren föres handen högre eller lägre beroende på stötens riktning. Handen och sabeln vridas till »hel kvart» och föras med stadig handled så mycket uppåt venster, att ryttarens venstra sida blifver skyddad. Paraden skall utföras kort och kraftigt och så, att eggen af klingans paraddel möter eggen eller ryggen af fientliga klingans anfallsdel. Efter utförd parad återtages garden hastigt. 117

Tersparad.

Med bibehållande af spetsen riktad mot motståndaren vridas handen och sabeln till »hel ters» och föras med stadig handled så mycket uppåt höger, att ryttarens högra sida blifver skyddad, hvarvid paraden utföres efter samma grunder som kvartparaden, och garden återtages hastigt. 118

Låg half tersparad.

Paraden utföres till höger om hästen och efter samma grunder som halfva tershugget, ehuru mindre vidlyftigt i uttagningen, men djupare i uthuggningen. 119

Låg half kvartparad.

Paraden utföres till venster om hästen och efter samma grunder som halfva kvarthugget, ehuru mindre vidlyftigt i uttagningen, men djupare i uthuggningen. 120

Primparad.

- 121 Sabelspetsen höjes något, hvarefter i afsigt att undankasta motståndarens vapen ett primhugg utföres medelst en knyck af handleden och armens sträckande. Hugget utsvänges till garden, så att spetsen beskrifver en båge nedifrån—uppåt och framåt. Paraden skyddar mot stötar, riktade mot högra sidan af hästens hufvud.

Sträckt sekundparad.

- 122 Med hand och klinga i »sekund» sänkes spetsen något samt kastas därpå hastigt uppåt medelst en kraftig knyck af handleden, hvarvid armen sträcket, så att klinga och arm komma i rak linie och i höjd med axeln. Paraden skyddar mot stötar, riktade mot venstra sidan af hästens hufvud.

§ 20.

Parader mot hugg.

- 123 I alla parader mot hugg skall armen fullt och kraftigt sträckas.

Qvartparad.

- 124 Paraden utföres efter samma grunder som kvartparad mot stöt med den skillnad, att spetsen höjes samt att handen allt efter huggets högre eller lägre riktning höjes eller sänkes, så att klingan mot lodräta och sneda hugg får en mera sned och mot vågräta hugg en mera lodrät ställning. Paraden skyddar mot lodräta hugg samt mot hela och halfva kvarthugg i alla gardlägen höger om hästen samt i gard »framåt venster».

Förhängd sekundparad.

Handen och sabeln vridas till sekund, spetsen 125 sänkes, och handen föres uppåt och till venster, hvarvid armen kraftigt och fullt sträckes i det ögonblick eggen af motståndarens klinga mötes; efter utförd parad återtages garden hastigt. Denna parad skyddar mot lodräta hugg samt mot hela och halfva qvarthugg i gardlägen venster om hästen; dock kan äfven quartparaden användas »framåt venster».

Tersparad.

Paraden utföres efter samma grunder som ters- 126 parad mot stöt med den skillnad, att klingan bringas i en ställning, som mer eller mindre närmar sig den lodräta, samt att handen höjes eller sänkes allt efter huggets högre eller lägre riktning, så att klingan mot sneda hugg får en mera sned och mot vågräta hugg en mera lodrät ställning. Denna parad skyddar mot hela och halfva tershugg i alla gardlägen.

Sträckt sekundparad.

Paraden utföres som sträckt sekundparad mot stöt 127 och skyddar hästhufvudet mot tershugg i »förföljning framåt venster gard».

§ 21.

Exempel på paradernas inöfvande.**Blif kvar i stöt och parad!**

128

Exempel: **Framåt höger (v.). (Till höger (v.) —gard!****Stöt högt — stöt!**

Rekryten utför stöten, som instruktören parerar med quart- eller tersparad, i det han nämner och förklarar paraden.

Gard!

Mot hög stöt — quart (ters) parera!

Instruktören utför stöten, som rekryten parerar med quart-(ters-)parad mot stöt, hvarefter instruktören rättar de fel, som rekryten möjligen gjort vid paradens utförande, o. s. v.

Gard!

129 **Blif kvar i hugg och parad!**

Exempel: **Framåt höger. (Till höger—gard!)**

Half ters — hugg!

Rekryten utför hugget, som instruktören parerar, hvarefter han nämner och förklarar paraden.

Gard!

Mot halfters—parera!

Instruktören utför hugget, som rekryten parerar med tersparad mot hugg, hvarefter instruktören rättar de fel, rekryten möjligen gjort i paraden.

Gard! o. s. v.

130 Skall paraden utföras med full snabbhet och kraft och återgå till garden, så uteslutes kommandoorden »blif kvar i stöt (hugg) och parad» samt »gard». För öfrigt som ofvan.

131 Sedan paraderna blifvit väl inlärd, kommenderas endast **parera!** Instruktören utför en stöt eller ett hugg, som rekryten parerar, hvarefter båda hastigt återtaga garden.

§ 22.

Svarsstöt och svarshugg.

132 Sedan rekryten vunnit säkerhet i paradens utförande, skall han flitigt öfvas att från alla paradlägen utföra svarsstöt och svarshugg för att lära sig

hastigt öfvergå till angrepp efter en lyckad parad. Härvid skola skyddsmedel anläggas både af instruktören och rekryten.

Skola vapenrörelserna utföras med uppehåll dem 133 emellan, kommenderas t. ex.:

(Med räkning!)

Framåt venster — gard!

Mot hög stöt (half-, hel quart, hel ters) parera! och

Stöt högt (half-, hel quart, hel ters)—stöt (hugg)!

Instruktören utför stöten (hugget), och rekryten parerar; båda blifva kvar i den fullgångna vapenrörelsen.

Två!

Rekryten utför den kommenderade svarsstöten (hugget), som instruktören parerar eller låter utföras i luften genom att undvika densamma.

Gard!

Skola vapenrörelserna utföras utan uppehåll dem 134 emellan, kommenderas t. ex.:

Framåt venster — gard!

Mot hög stöt (half quart o. s. v.) — parera! och

stöt högt (hel ters o. s. v.) — stöt! (hugg)!

Instruktören utför en hög stöt (ett hugg), som rekryten parerar, hvarefter denne genast utför svarsstöten (svarshugget), som instruktören parerar eller undviker, och båda återtaga garden.

Sedan rekryten lärt att parera en stöt (hugg) och 135 att utföra en svarsstöt (svarshugg), kommenderas:

Parera och stöt (hugg)!

Instruktören utför en stöt eller ett hugg, som af rekryten pareras, hvarefter denne efter eget val utför svarsstöt (svarshugg), som instruktören parerar eller undviker.

Med denna öfning afses att uppöfva rekrytens blick för blottor.

Förslag till instruktion i sabelfäkting för kavalleriet. 4

- 136 Då rekryten lärt att utföra dessa öfningar mot instruktören, ställas två ryttare mot hvarandra hvilka vexelvis utföra öfningar af samma art. Härvid skall instruktören noga öfvervaka, att de enkla angreppen utföras så, att stöt och hugg blifva väl riktade, samt att paraderna utföras så, att egg möter egg (rygg).
- 137 För motarbetande af fel och för återvinnande af möjligen förlorad kraft i hugg och stöt, skall hvarje dagöfning afslutas med några enkla eller sammansatta vapenrörelser på led utan motståndare.

ANDRA AFDELNINGEN.

Fäktning till häst.

KAP. VII.

Utan motståndare och mot bulvan.

§ 23.

Förberedande öfningar på trähäst.

Allt efter som kap. II—V inöfvas, skall rekryten 138 utföra samma öfningar på den i bilaga III beskrifna trähästen. »Ställning till häst» intages enligt instruktionen för arméens rid- och remontskolor, hvarvid sätet under bälens vridningar och böjningar i de olika riktningarna ständigt förblifver stilla i sadeln samt lår och skänklar förblifva oberoende af bälens rörelser, hvilka i intet fall få fortplanta sig längre ned än till höfterna. För att motverka jämvigtens förlorande vid tyngdpunktens förskjutande åt endera sidan slutas det motsatta låret och knäet kraftigare mot sadeln, och ryttaren stöder fastare i den åtvända sidans stigbygel, hvarigenom öfverlivets böjning underlättas. Genom det säkra stödet i stigbygeln och knänas fastare slutande till sadeln åstadkommes den stadga, som är nödvändig för armens kraftiga bruk till stötar och hugg.

- 139 Då öfningarna i kap. II—V inöfvats på trähäst mot inbillad motståndare, skola de därifrån äfven utföras mot bulvan.
- 140 Förutom de fäktöfningar, som beskrifvits i kap. II—V, skall rekryten öfvas att från trähäst utföra stöt och hugg mot marken eller därå *liggande* bulvan. Härvid kommanderas:

Mot fotfolk! Framåt höger—gard!

Framåt höger gard mot fotfolk intages.

Stöt djupt—stöt!

En tersstöt utföres mot bulvanen (eller en viss punkt på marken), hvarunder öfverlifvet böjes så mycket nedåt »framåt höger», att sabelspetsen vid stötens utförande träffar bulvanen (marken); härvid tager högra foten fullt stöd af stigbygeln, och det inre af låren och knäna tryckes fastare mot sadeln. Garden återtages genom bälens kraftiga uppåtsträckande.

Djupt—hugg!

Handen och sabeln i »prim» föras hastigt uppåt, så att handen kommer midt öfver högra axeln, handleden i höjd med hjässan, klingan med spetsen bakåt och något sänkt (fig. 19, 1); härpå, under det öfverlifvet böjes såsom vid djup stöt är beskrifvet, utföres ett skarpt hugg lodrätt uppifrån—nedåt genom armens fulla sträckning (fig. 19, 2); hugget utsvänges till garden under lindrig böjning i hand och armbågsled, och bälens sträcket uppåt (fig. 19, 3).

- 141 *Skarphuggning* från trähäst skall öfvas i alla riktningar, där hugg kunna utföras.

§ 24.

Öfningar på lefvande häst.

- 142 Då rekryten vunnit någon färdighet i ridning samt i de uti kap. II—V förekommande fäktöfningar

på trähäst, skall han till häst på stället utföra dessa öfningar i den ordning, hvori de i det föregående blifvit beskrifna. Härvid skall instruktören noga öfvervaka, att hästen står fullt stilla med tyngden lika

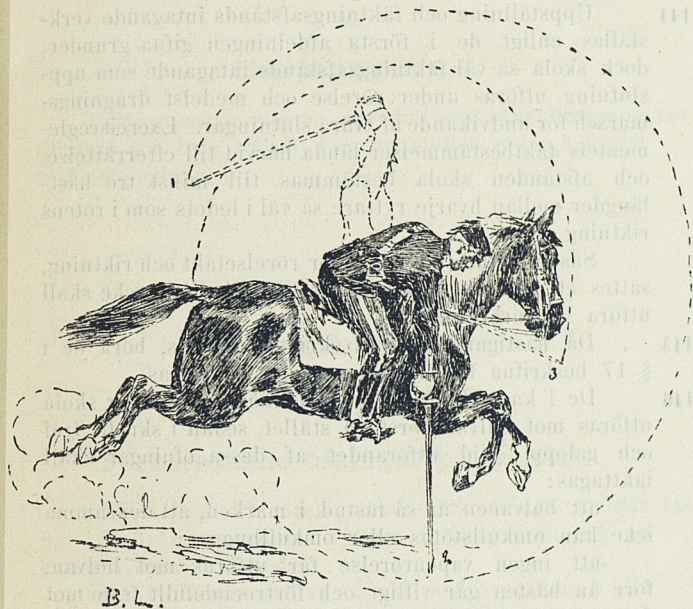

Fig. 19. Djupt hugg. 1 Anläggningen; 2 uthugget; 3 utsvängningen till gard.

fördelad på alla fyra fötterna samt att rekryten under vapenrörelsernas utförande icke stöder styrhanden mot mankammen eller sadeln, utan håller den stilla på dess ståndpunkt.

Ann. Sqvadronaden utföres icke till häst.

143 Sedan rekryten lärt att styra hästen, betslad med stång, skall han utföra de i kap. II—V förekommande fäktöfningar under rörelse, först i skridt, sedan i traf och galopp. De första öfningarna skola företagas på en stor volt.

144 Uppställning och fäktningsafstånds intagande verkställas enligt de i första afdelningen gifna grunder; dock skola så väl fäktningsafstånds intagande som uppslutning utföras under rörelse och medelst dragningsmarsch för undvikande af tvära slutningar. Exercisreglementets taktbestämmelser lända härvid till efter rättelse, och afstånden skola bestämmas till minst tre hästlängder mellan hvarje ryttare så väl i ledets som i rotens riktning.

Såsom ledare, ansvarig för rörelsetakt och riktning, sättes ett underbefäl eller en ryttare, hvilken icke skall utföra vapenrörelserna.

145 Då hastigare takt än skridt användes, böra de i § 17 beskrifna fria angreppen ofta tillämpas.

146 De i kap. II—V förekommande fäktöfningar skola utföras mot bulvan först på stället, sedan i skridt, traf och galopp. Vid utförandet af dessa öfningar skall iakttagas:

att bulvanen är så fästad i marken, att densamma icke kan omkullstötas eller omkullhuggas;

att ingen vapenrörelse får utföras mot bulvan, förr än hästen går villigt och förtroendefullt fram mot densamma i de särskilda rörelsetakterna;

att afstånden mellan de fäktande skola tagas så stora, att en för bulvanen till äfventyrs kastande häst icke kommer i vägen för de efterföljande. Afstånden rättas härvid efter ryttarnes och hästarnas vana vid öfningen;

att icke gå i gard, förr än ögonblicket innan angreppet skall utföras;

att hästens fart därvid något ökas;

att vapenrörelserna utföras flinkt, kraftigt och formenligt, utan att hästen oroas i munnen genom obehöriga rubbningar af styrhanden eller att hans jämvigt rubbas genom ryttarens ofölsamhet.

§ 25.

Skarphuggning.

Utföres enligt samma grunder som skarphuggning 147 till fots och från trähäst först på stället, sedan i skridt, traf och galopp.

KAP. VIII.**Mot motståndare.**

§ 26.

Förberedande öfningar på trähäst.

Alla i kap. VI förekommande fäktöfningar utföras 148 här på trähäst med två ryttare (instruktören och en ryttare) emot hvarandra.

Två trähästar ställas härvid mot hvarandra i alla lägen, hvori ryttaren kan komma till fienden.

§ 27.

Öfningar på lefvande häst.

Då rekryten vunnit säkerhet i angrepp mot bulvan, 149 beväpnas han med en käpp af något segt träslag såsom en, hassel eller ock med en råtting af nummersabelns

längd samt förses med fäktsmask för utförande af angrepp mot motståndare under mötning och förföljning.

a) *Mötning.*

150

Kommandoord:

Till anfall, ryck ut—marsch!

Tvenne förut angifna och till två indelade ryttare utrycka från afdelningen i traf. N:r 2 intager 20 till 30 m. lucka från n:r 1, hvarefter de göra halt och front mot hvarandra.

N:r 1 (2) anfall! Traf (galopp)—marsch!

Båda ryttarne inslå den anbefallda takten, styra sina hästar så, att mötning *till höger* uppkommer, och gå i gard, då de nalkas hvarandra på 2 till 3 hästlängders afstånd, hvar på n:r 1 (2) utför angreppet med en väl riktad stöt, hvilken n:r 2 (1) parerar eller låter gå in enligt den instruktion, han före anloppet erhållit och hvarom den anfallande skall hållas i ovisshet. Misslyckas angreppet, fortsätta båda ryttarne några steg rakt fram och volta därpå till höger med iakttagande af att samla hästarna före voltandet, att hålla dem väl framme på hand i volten samt att afpassa voltens storlek i förhållande till takten, hvarefter de i den anbefallda takten åter mötas till höger och n:r 1 (2) förnyar angreppet. Härmed fortsättes, till dess ett angrepp lyckats eller halt kommenderas, då båda göra halt, front mot hvarandra och på axel gevär, hvarefter instruktören, som under öfningen uppehåller sig till häst invid mötningspunkterna, gifver instruktion och gör erforderliga anmärkningar.

151

Skall mötning ske *till venster*, kommenderas:

N:r 1 (2) anfall! Venster! Traf (galopp)—marsch!

Angreppet utföres efter ofvan gifna regler med den skillnad, att hästarna under anloppet styras så, att mötning uppstår till venster. Misslyckas angreppet,

voltas till venster, och angreppet förnyas med nytt anlopp på ofvan beskrifvet sätt.

Då båda ryttarne utfört ett lyckadt angrepp åt 152 endera eller åt båda sidor, kommenderas:

Ryck in—marsch!

Ryttarne intaga i skridt sina platser i afdelningen.

Om ryttaren blifvit förekommen af sin motstånd- 153 dare, men lyckats parera dennes angrepp, skall han genast svara med en stöt. För att lära ryttaren att sålunda öfvergå från försvar till angrepp företages med 2 man i sänder samma öfningar som ofvan beskrifvits, med den skillnad att stöten här skall pareras, hvar- efter den parerande utför en väl riktad svarsstöt, som skall gå in. Instruktören angifver hvilkendera rytta- ren skall börja angreppet samt takten enligt ofvan- stående.

Efter vunnen färdighet i denna öfning lemnas de 154 båda motståndarne full frihet i angreppets utförande, hvilket sker på kommandoordet:

Anfall—marsch!

Instruktören skall tillhålla ryttarne att vid gar- dens intagande öka takten med bibehållande af hästen väl i hand samt att med beslutsamhet och kraft ut- föra angreppet.

b) *Förföljning.*

För att bibringa ryttaren färdighet att i terrängen 155 sköta häst och vapen under förföljning och reträtt, öfvas två ryttare i sänder att, i början under instruktörens ledning sedan med full frihet, under förföljning förflytta sig från afdelningen till en bestämd punkt i terrängen och därunder medelst stöt utföra angrepp. Härvid iakttages:

att, då ryttaren endast till höger om hästen har full frihet i vapnets bruk, den förföljde skall söka hindra motståndaren att komma på sin venstra sida;

att, då detta icke lyckats, genom upprepade stöt-
 mot hans hästs hufvud söka hålla honom utom stöt-
 håll för att därmed bereda sig tillfälle att rida
 undan och komma i förmånligare läge;

att, då det lyckats den förföljde att vinna för-
 språng, vända upp och angripa motståndaren eller,
 om hans häst icke är nog starksprungen därtill, att,
 sedan han lyckats få den förföljande på sin högra
 sida, antingen tvärt stanna i afsigt att förleda mot-
 ståndaren att förlöpa sig eller med ett markeradt an-
 grepp mot hans hästs hufvud söka få hästen att kasta
 samt därvid begagna sig af motståndarens trångmål
 och angripa honom med en stöt.

156 Den förföljde skall hålla uppmärksamheten skärpt
 både på terrängen och motståndaren samt hafva den
 beväpnade handen till hjälp för tygelföringen, beredd
 att ögonblickligt kunna kasta sig undan motståndarens
 angrepp och, då tillfälle därtill gifves, själf gå an-
 fallsvis till väga.

157 Den förföljande däremot skall med hästen väl i
 hand söka komma sin motståndare inom stöthåll före-
 trädesvis på hans venstra sida, under det han från
 anbefalld gardställning håller sig beredd att skydda
 sin häst. Har han vunnit detta mål, återstår för
 honom endast att med en stöt söka nedgöra fienden.

158 Vid dessa öfningar, som bäst utföras i en något
 samlad galopp, få stötär mot hästen endast markeras.

159 Efter af instruktören på grund af ofvanstående
 gifven instruktion utföres denna öfning på kommando-
 ordet:

**N:r 1 (2) reträtt, N:r 2 (1) förföljning till N. N.
 (terrängföremål) traf (galopp)—marsch!**

Ryttarne utrycka i den anbefallda takten från
 afdelningen och förhålla sig enligt ofvanstående. Vid
 hvarje stöt, som går in, göras halt och front samt på
 axel gevär. Instruktören, som skall följa de fäktande,

gör härvid sina anmärkningar och låter därefter öfningen fortgå mot det bestämda terrängföremålet.

Då detta uppnåtts, kommenderas:

Ryck in—marsch!

Ryttarne inrycka i skridt till afdelningen.

Dessa öfningar, som äro goda medel att höja 160 ryttarandan, skola utföras med fullt lugn och själfbeherskning, och därvid få icke annat än fullt lydiga hästar brukas.

KAP. IX.

Allmänna regler för sabelns användning i strid.

§ 28.

Allmänna synpunkter.

De grundregler, som gälla för sabelns användande 161 i strid, äro af sådan vikt vid all ryttarstrid, att de ej nog kunna hållas ryttaren för ögonen och hos honom inskräpas, hvarför de här i sammandrag återgifvas.

Ryttaren skall inlägga all sin vilje- och kroppskraft uti anfallet, så att detta hvarken kan af fienden förekommas eller af honom afslås.

Hästen skall styras så, att ryttaren i all strid så väl vid mötning som vid förföljning får fienden till höger om sig, emedan han endast i högersidiga lägen är fullt oberoende i förändret af sitt blanka vapen.

Vid mötning sker anfallet med ett kort och hastigt anlopp i afsigt att rida omkull fienden; lyckas ej detta, slungas stöt och hugg mot honom i förbifarten. Skulle ryttaren ej alls träffa fienden, skall

han vända upp och med nytt anlopp förnya angreppet.

Vid förföljning är hufvudsaken att komma fienden inom stöthåll, under det egen häst väl skyddas mot fiendens angrepp.

Den, som har största herraväldet öfver hästen, är afgjordt öfverlägsen.

§ 29.

Mot sabelbeväpnad ryttare.

- 162 Den sabelbeväpnade ryttarens strid mot med likartadt vapen beväpnad ryttare har i det föregående närmare beskrifvits, hvarför något härvid icke är att tillägga.

§ 30.

Mot lansbeväpnad ryttare.

- 163 Uti striden mot lansbeväpnad ryttare gäller hufvudsakligen samma regler, som ofvan blifvit gifna; dock måste härvid den sabelbeväpnade ryttarens uppmärksamhet först riktas på att undanföra den fientliga lanspetsen.
- 164 Paraderna mot lans äro desamma som mot stöt i allmänhet. Vid utförandet af paraderna sänkes handen, så att alla stötar, som riktas öfver fram- eller bakpackningen, kunna pareras genom lansspetsens undanförande uppåt (fig. 20). Lägre riktade stötar pareras genom densammas undanförande nedåt.
- 165 Stötar, riktade öfver fram- eller bakpackningen, pareras med »qvart- eller tersparad mot stöt»; lägre riktade stötar med »sträckt sekund-», »låg half qvart-» eller »låg half tersparad»; mot hästhufvudet riktade

stötat med »sträckt sekund-» eller »primparad» i de riktningar, hvori dessa parader kunna begagnas.

Fig. 20. Mötning med sabel mot lans och parad af lansstöten.

Då det lyckats den sabelbeväpnade ryttaren att vid parerandet undanföra den fientliga lansspetsen uppåt eller nedåt, skall han ögonblickligen rida sin fiende in på lifvet, hvilken därigenom blifver så godt

som försvarslös, emedan han icke har utrymme att åter göra sig till herre öfver sin lansspets.

§ 31.

Mot fotfolk.

- 167 Angrepp på fotfolk sker förnämligast medelst svärmanfall. Enskild ryttare bör ej inlåta sig i strid mot en med eldhandvapen beväpnad fiende, för så vidt denne icke af en eller annan orsak är hindrad att gifva eld.
- 168 Angrepp på fotfolk sker med ett kort och hastigt anlopp, hvarvid ryttaren skall styra sin häst så, att fienden ej kan kasta sig på hans venstra sida. Skulle detta ej lyckas ryttaren, skall han rida undan, vända upp och förnya angreppet med nytt anlopp.
- 169 Paraderna mot gevär äro desamma som mot lans, och för striden mot därmed beväpnad motståndare gäller såsom regel att först undanföra bajonetten och ögonblickligt därpå rida omkull eller nedgöra fienden.

BILAGOR.

Bilaga I.

Vapen och skyddsmedel.

Vid hvarje skola och mötesplats skall så stort 170 antal af nedanstående öfningsvapen och skyddsmedel finnas, som de särskilda öfningarna och dessas ändamålsenliga bedrivande fordra:

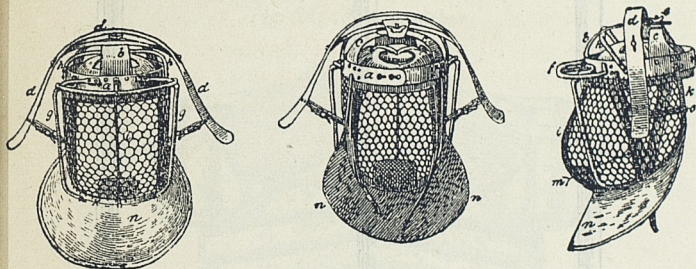

Fig. 21. Fätkask.

- Nummersablar (fig. 22).
- Fäktsablar (fig. 23).
- Fätkaskar (fig. 21).
- Fäkthandskar (fig. 24).
- Plastronger (fig. 25).
- Skarp slipade nummersablar.

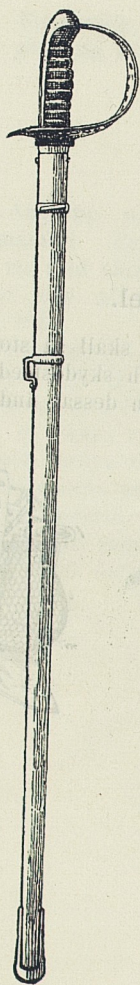

Fig. 22. Nummersabel.

Fig. 23. Fäktsabel.

Fäktlansar.

Bajonettfäktningsgevär.

Hasselkäppar af nummersabelns längd.

Fäktmasker af lättare modell.

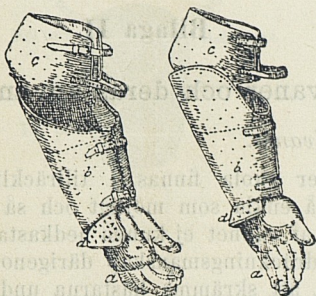

Fig. 24. Fäkthandskar.

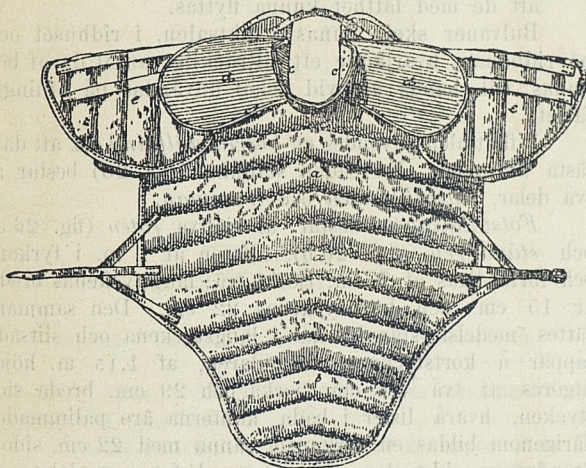

Fig. 25. Plastrong.

Förslag till instruktion i sabelfäktning för kavalleriet. 5

Bilaga II.

Bulvaner och deras användande.

a) *Bulvaner.*

- 171 Bulvaner skola finnas i tillräckligt antal. De böra vara så enkla som möjligt och så inrättade: att de af vapnet ej kunna nedkastas, dels emedan tid och handräkningsmanskaf därigenom sparas, dels emedan fara att skrämma hästarna undvikes; att de ej göra så stort motstånd mot vapnet, att detta förderfvas; att de med lätthet kunna flyttas.
- 172 Bulvaner skola finnas i fäktsalen, i ridhuset och på ridbanan, hvarjämte ett tillräckligt antal däraf bör finnas till hands att vid behof användas på öfningsfältet.
- 173 I fäktsalen användes en *bulvanställning* för att däri fästa bulvanen. En sådan ställning (fig. 26) består af två delar, *fotställningen* och *trumman*.
- 174 *Fotställningen* består af själfva *foten* (fig. 26 a) och *ståndaren* (fig. 26 b). Foten är 1 m. i fyrkant och förfärdigas af 7 cm. tjockt trä; långstyckenas bredd är 15 cm. och kortstyckenas 22 cm. Den sammansättes medelst stämde hål i långstyckena och slitsade tappar å kortstyckena. Ståndaren, af 1,15 m. höjd, utgöres af två 4,5 cm. tjocka och 29 cm. breda sidstycken, hvarå lister i båda kanterna äro pålimmade; därigenom bildas en fyrkantig ränna med 22 cm. sidor. Ståndarens sidstycken förenas med foten medelst sex

fyrkantiga tappar (tre å hvardera) uti sex stämde hål.
 Upptill hållas ständarens sidor tillsammans medelst en

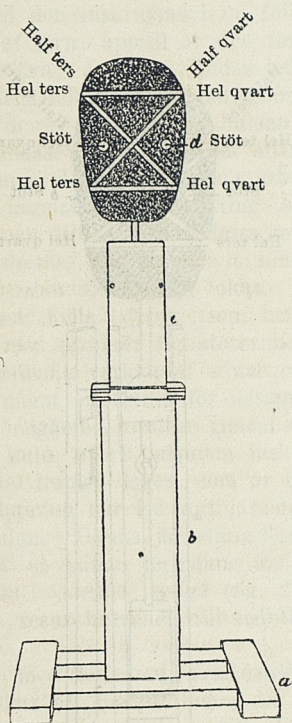

Fig. 26. Bulvanställning med rörlig större bulvan.

hopslitsad ram; i öfrigt är sidstyckenas sammansättning
 lika upptill som nedtill.

Trumman (fig. 26 c och 27 a) utgör fäste för 175
 bulvanen och består af fyra plankor, 1,15 m. långa, 22

cm. breda och 4,5 cm. tjocka, sammanskruvade så att de bilda en trumma med 22 cm. sidor utvändigt. Invändigt äro fästen af järn för bulvanens uppbärande.

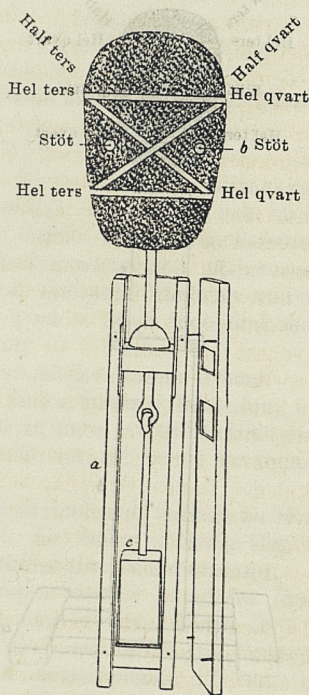

Fig. 27. Bulvantrumma med balanskulled.

Den ena af plankorna bör med lätthet kunna lösskrufvas, så att de inuti trumman befinnliga delarne blifva åtkomliga.

att
In-
de.

Till denna ställning hör den *större bulvanen*, af 176
en människobåls storlek (fig. 26 d och 27 b). Denna
består af en smal järnstång, i nedre ändan försedd med
gångor, hvarmed den inskrufvas i en fullkomligt rund,
finputsad kula af järn; upptill är den försedd med två
tvärstycken af järn; å dessa lindas halm och nöthår
e. d., så att däraf bildas en bulvanstomme af ofvan an-
gifna storlek; denna klädes med buldan, för att i sin
ordning öfvertränsas med tjärad lina af 0,5 cm. groflek.
För hållbarhetens skull kan denna ytterligare klädas
med ett stycke tågmatta eller »plattung» å de ställen där
de flesta hugg och stötar träffa; dessa mattbitar kunna
med lätthet utbytas, då de blifvit söndertrasade och
bulvanens hållbarhet därigenom ökas. Denna bulvan
skall förses med hvita streck, som utmärka huggens
riktningar och med punkter för stötarna.

För att minska verkan af stötar och hugg, skall 177
bulvanen vara något eftergiftig för desamma. Den här-
för behöfliga rörligheten erhålles genom en *kulled*, i det
att ofvansagda kula, hvori bulvanen inskrufvas, hvilat i
ett motsvarande kupigt lager, som är öppet i botten;
genom denna öppning går en kort järnstång, underifrån
inskrufvad i kulan. Denna järnstång har i nedre ändan
en ögla, hvori en annan järnstång för tyngdens upp-
bärande ikrokas. Denna tyngd (fig. 27 c) skall vara
så stor att den reser bulvanen till lodrät ställning efter
stöten (hugget).

Trumman med bulvanen skall med lätthet kunna 178
höjas eller sänkas uti fotställningen och medelst sprin-
tar i motsvarande hål ställas på olika höjd.

Denna bulvanställning tillhör förnämligast fäkt- 179
salen, men kan äfven flyttas till ridhuset eller ut på fältet.

Mot denna bulvan utföras alla i första afdelningen 180
af denna instruktion beskrifna stötar och hugg.

Den *mindre bulvanen* (*bulvanhufvudet*) består 181
af en boll af ett människohufvuds storlek, fylld med

korkaffall och halm, klädd med buldan och öfvertränsad med tjärad lina af 0,5 cm. groflek. Denna boll är försedd med en kaus i ett öga, hvarigenom den fastbindes vid en fyrkantig träskifva (40 cm. i fyrkant och 5 cm. tjock), hvarå finnes ett svarfvadt halvsferiskt trästycke, 18 cm. i genomskärning och försedd med ett ovalt hål hvari bollen hvilar. Träskifvan, försedd med gradlister å öfre sidan, fästes i golvet medelst 4 skrufvar försedda med handtag och i marken medelst 4 järnsprintar äfvenledes försedda med handtag (fig. 28). En vanlig »fändert», sådan den begagnas ombord å mindre fartyg,

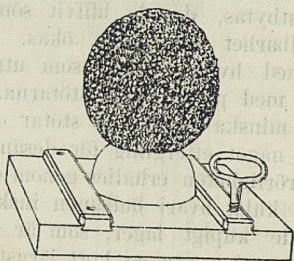

Fig. 28. Den mindre bulvanen (bulvanhufvudet) för djup stöt och djupt hugg.

kan användas såsom bulvanhufvud. Mot denna bulvan utföres djup stöt och djupt hugg.

182 *Ringbulvanen* är afsedd att användas i ridhuset och fästes på lämpligt sätt i taket medelst en järnstång, som stöttas med 3 å 4 stråfvor, förenade i en fast järnring; nedanför denna ring är stången försedd med led (fig. 29 a), så att bulvanen kan vikas undan och hissas upp medelst block och lina, då den ej begagnas; när den nedfälls till begagnande, åker en hylsa ned öfver leden och stänger denna. Nedre ändan af stången är inskrufvad uti en fullkomligt rund,

finputsad kula af järn. En järnring, som utgör bulvanens grundstomme, är fäst vid ett kupigt lager och detta hvilar på kulan, hvarigenom bulvanen blir rörlig så väl åt sidorna som rundt ikring; järnringen är i nedre kanten försedd med en tyngd att balansera rörelsen. Denna ring är lindad med halm e. d. och klädd samt öfvertränsad i likhet med förut beskrifna bulvaner, så att det uppstår en rund öppning i midten af 15 cm. genomskärning; den yttre genomskärningen är 50 cm.; ringbulvanens tjocklek är 15 cm. Hvita streck att utmärka huggens riktningar målas äfven å denna bulvan (fig. 29). Stötarna riktas mot den runda öppningen i midten. Bulvanens höjd skall afpassas, så att dess öfverkant kommer i jämnhöjd med ryttarens hjässa.

Mot denna bulvan utföras alla i första afdelningen af denna instruktion beskrifna stötar och hugg.

Bulvanståndare användes på ridbanan och i terrängen; den är af enklare beskaffenhet och bör finnas i större antal. Bulvanståndaren består af en plan träfot, 60 cm. i fyrkant, 5 cm. tjock, försedd sedd med två gradlister på öfre sidan (fig. 30 a); i denna träfot är intappad en 1,2 m. hög, fyrkantig ståndare, med 12 cm. sidor och afrundade hörn (fig. 30 b); ståndaren är sammansatt af två urkälade plankor, så att urkälningen bildar ett rundt hål af 5 cm. genomskärning utefter hela ståndarens längd. Ståndarens öfre ända är förstärkt med ett järnband. I detta hål fästas trädgenar (fig. 31) för att öfva skarphuggning. Man kan

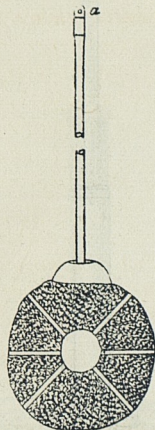
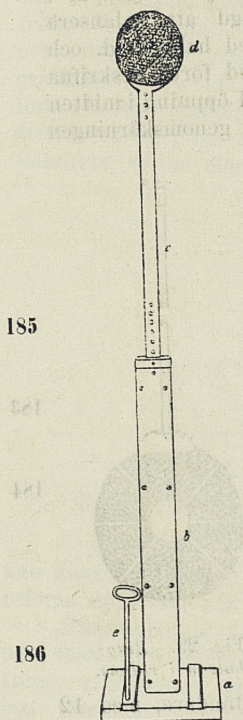

Fig. 29. Ringbulvan i ridhus.

183

184

äfvén däri insätta ett järnrör (gasrör) (fig. 30 c), i hvars öfre ända kan fästas den »mindre bulvanen» (bulvanhufvudet) (fig. 30 d). För att stadga bulvanens läge

186

187

Fig. 30. Bulvanständer.

hufvudsakligast vid skarphugning. Bulvanstången kan hafva två längder, allt efter som den skall användas vid hugning till fots eller till häst. Bulvan-

å järnröret kan detta i öfre ändan förses med en liten järnskål, som passar till och hväri bulvanhufvudet hvilar; detta, som endast qvarhålles af en sprint, skall vara något rörligt. Järnröret, som är ställbart på hvilken höjd som helst, är liksom ståndaren försedd med hål för sprintar. Öfre delen af järnröret, närmast bulvanhufvudet, bör klädas med halmflätor e. d., för att sabelns egg ej må skadas, om man hugger för lågt.

Denna bulvanständer, som är användbar till olika bulvaner, kan äfvén begagnas som stöd för större provisionela bulvaner af lättare beskaffenhet; dessa böra då fästas å ett smalare järnrör, som instickes i ofvansagda järnrör. Den kan äfvén användas inomhus och då fästas i golfvet medelst 4 skrufvar, försedda med handtag i likhet med fig. 28. Ute på marken fästes den medelst långa järnsprintar (fig. 30 e).

Bulvanständeren kan användas vid öfvandet af alla i första afdelningen beskrifna stötar och hugg.

Bulvanstången (fig. 31) är

ett ännu enklare stöd, att användas på ridbanan eller i terrängen,

användas vid skarphugning. Bulvanstången kan

hafva två längder, allt efter som den skall användas vid hugning till fots eller till häst. Bulvan-

stå
jär
änd
huf
stå
sio
för

bu
åt
ska
rik
til
ska
ter
de
de
hu

fo
ko
eft

go
va
mo
öfr
stö

för
räk
an
utl
tag

stången är i nedre änden försedd med en spets af järn för att lättare kunna drifvas ned i marken; i öfre änden är den förstärkt med en järnring. Äfven bulvanhufvudet kan härå anbringas, i hvilket fall bulvanstången måste hafva sådana dimensioner, att järnröret däri kan införas.

b) *Bulvanernas användande.*

Vid fäktöfningar till fots mot bulvan ställes rekryten först i framåt gard midt emot bulvanen, senare skall han intaga gardläge i alla riktningar, hvori han kan komma till en motståndare. Bulvanen skall därvid vridas så, att rekrytens axlar blifva jämnlöpande med den räta linie, som sammanbinder träffpunkterna för de hela huggen.

Bulvanen skall så afpassas i fotställningen att dess högsta punkt kommer i höjd med rekrytens hjässa efter intagen gardställning.

Så snart rekryten vunnit någon säkerhet uti det formella af vapenrörelserna, skola öfningar mot bulvan ingå i hvarje dags öfning, omvexlande med hugg och stötar mot inbillad motståndare.

Vapenrörelserna verkställas först på kommando med och utan räkning, sedan utan kommando, i det instruktören angifver hvilken eller hvilka stötar (hugg) som skola utföras.

Vid fäktöfningar till häst mot bulvan skall iakttagas, att hästarna göras fullt förtrogna med bulvanen,

Förslag till instruktion i sabelfäktning för kavalleriet. 6

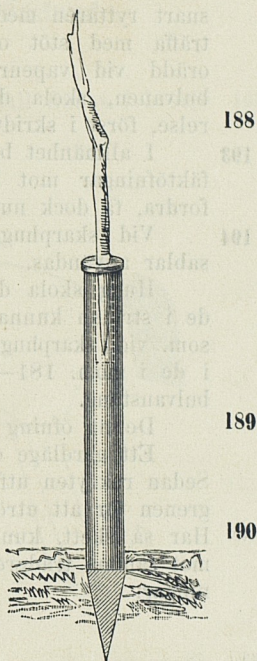

Fig. 31. *Bulvanstång med trädgren.* 191

innan vapenrörelser mot densamma få utföras. Då hästarna i alla takter gå lugnt och villigt fram mot bulvanen, skola först stötta, sedan hugg på stället utföras, förnämligast från högersidiga gardlägen. Så snart rytturen med någon säkerhet på stället lärt att träffa med stöt och hugg och hästen visar sig fullt orädd vid vapenrörelsernas kraftiga utförande mot bulvanen, skola dessa fäktöfningar utföras under rörelse, först i skridt, sedan i traf och slutligen i galopp.

193 I allmänhet böra fäktsablar (fig. 23) användas vid fäktöfningar mot bulvan. Där omständigheterna det fordra, få dock nummersablar därvid användas.

194 Vid skarphuggning skola skarpslipade nummersablar användas.

Hugg skola därvid utföras i alla riktningar, där de i striden kunna förekomma. De färska trädgrenar, som vid skarphuggning skola afhuggas, kunna fästas i de i mom. 181—184 beskrifna bulvansståndare och bulvanstång.

Denna öfning verkställes sålunda:

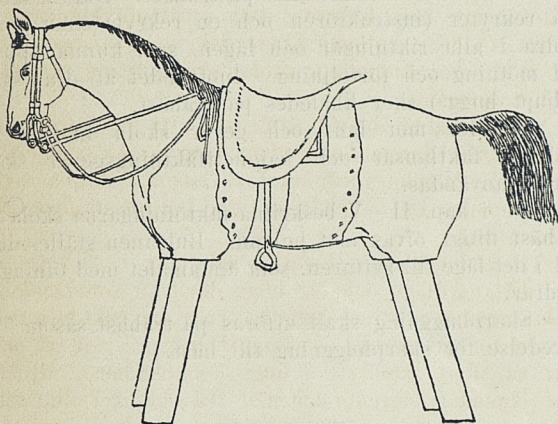
Ett gardläge och ett hugg därifrån kommenderas. Sedan rekryten utfört hugget, synar instruktören trädgrenen för att utröna om hugget utförts i rätt riktning. Har så skett, kunna två hugg kommenderas antingen mot samma trädgren eller mot två sådana i olika riktningar.

Bil. III.

Trähäst och dess användande.

a) *Trähäst.*

Tillräckligt antal trähästar skall finnas i hvarje 195
fäktsal.

Fig. 32. *Trähäst.*

Trähästen (fig. 30) liknar den vanliga gymnastik- 196
hästen, men har hufvud med nackkresning och mun
med urhålkning för bett, hög nacke samt tunn rygg,
som lämpar sig till ett stadigt läge för sadeln.

Trähästen betslas med träns eller med stång och 197
sadlas antingen med blott sadel eller ock med fält-
packad sådan, i hvilket senare fall packfickor och
fodersäck stoppas med halm.

b) *Trähästs användande.*

- 198 Allt efter som de i första afdelningen beskrifna fäktöfningarna blifva så mycket inöfvade till fots, att instruktören kan utan att vidröra rekrytens kropp eller vapen göra sig fullt förstådd, skola fäktöfningar på trähäst såsom förberedelse till fäktöfningar till häst ingå i hvarje dags öfning, omvexlande med fäktöfningar till fots.
- 199 Inöfvandet af parader och svarstöt (svarshugg) skall förnämligast verkställas på trähäst. Därvid sättas två rekryter (instruktören och en rekryt) emot hvarandra i alla riktningar och lägen, som kunna uppstå vid mötning och förföljning. Inöfvandet af »djup stöt» (»djupt hugg») sker likaledes på trähäst.
- 200 Parader mot lans och gevär skola inöfvas på trähäst; fäktlansar och bajonettfäktningsgevär skola därvid användas.
- 201 De i kap. II—V beskrifna fäktöfningarna skola på trähäst flitigt öfvas mot bulvan. Bulvanen ställes därvid i det läge till ryttaren, som ändamålet med öfningen fordrar.
- 202 Skarphuggning skall utföras på trähäst såsom förberedelse för skarphuggning till häst.

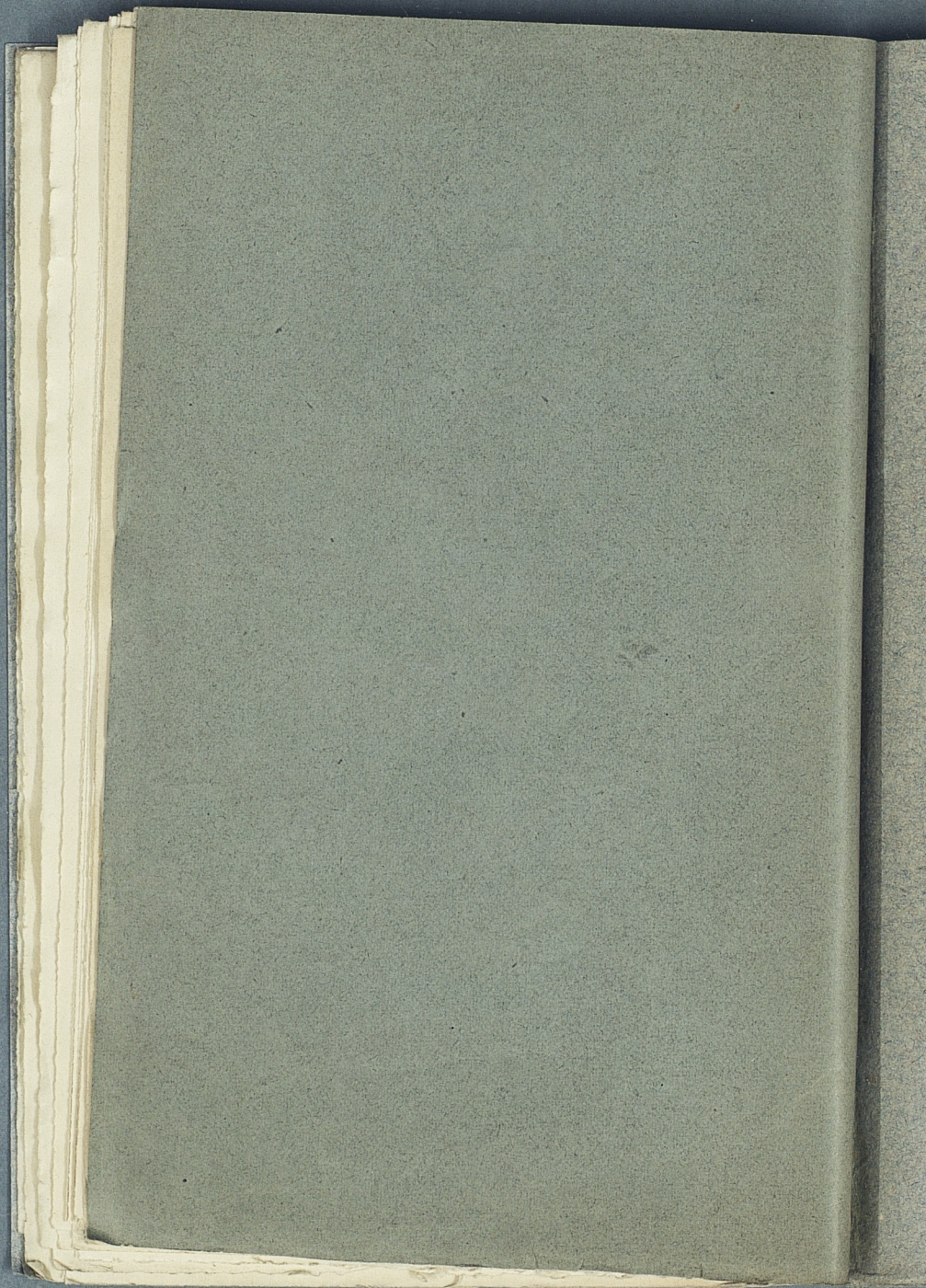
fna
att
ller
på
äst
gar

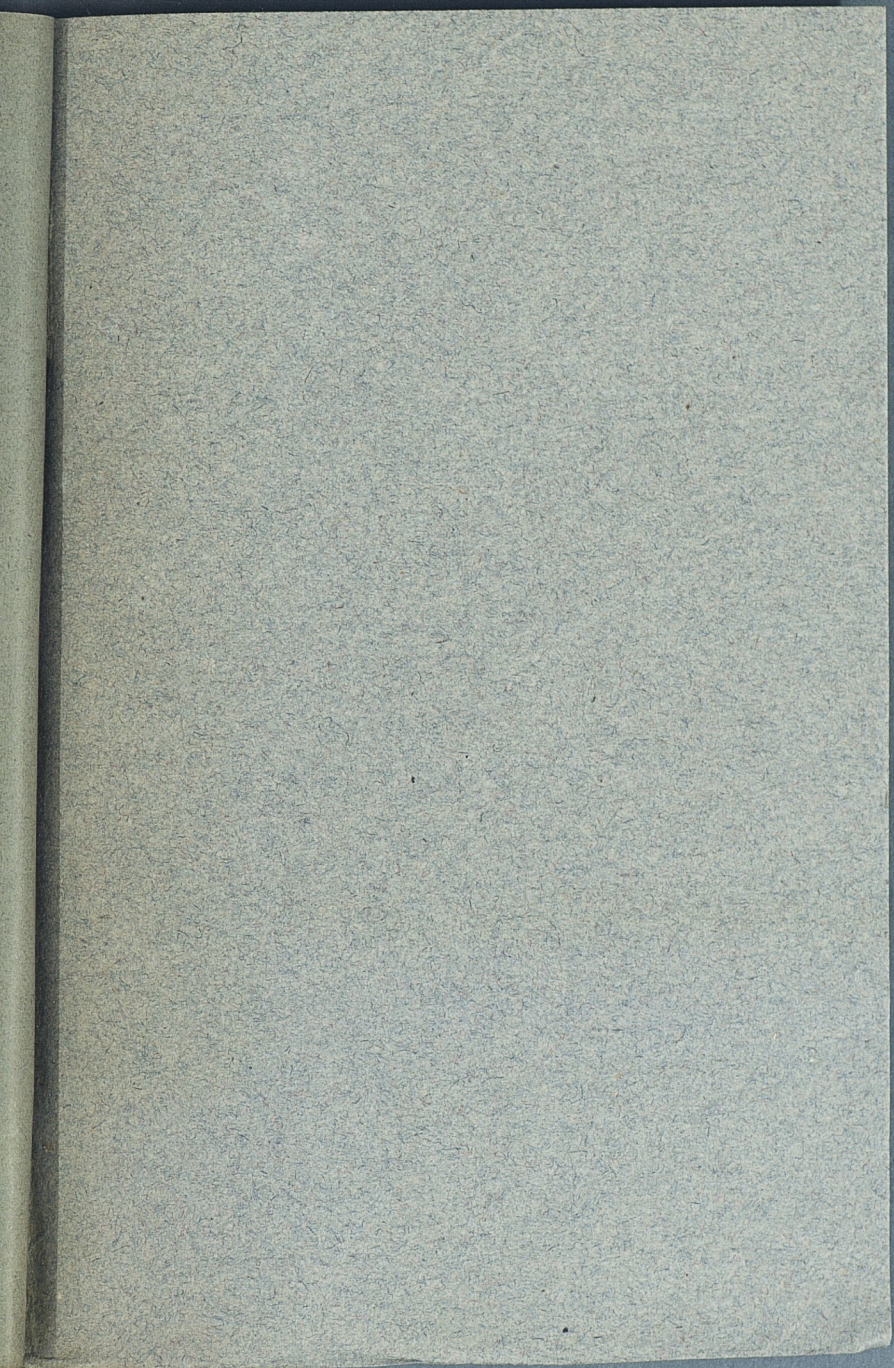
gg)
tas
ar-
stå
öt

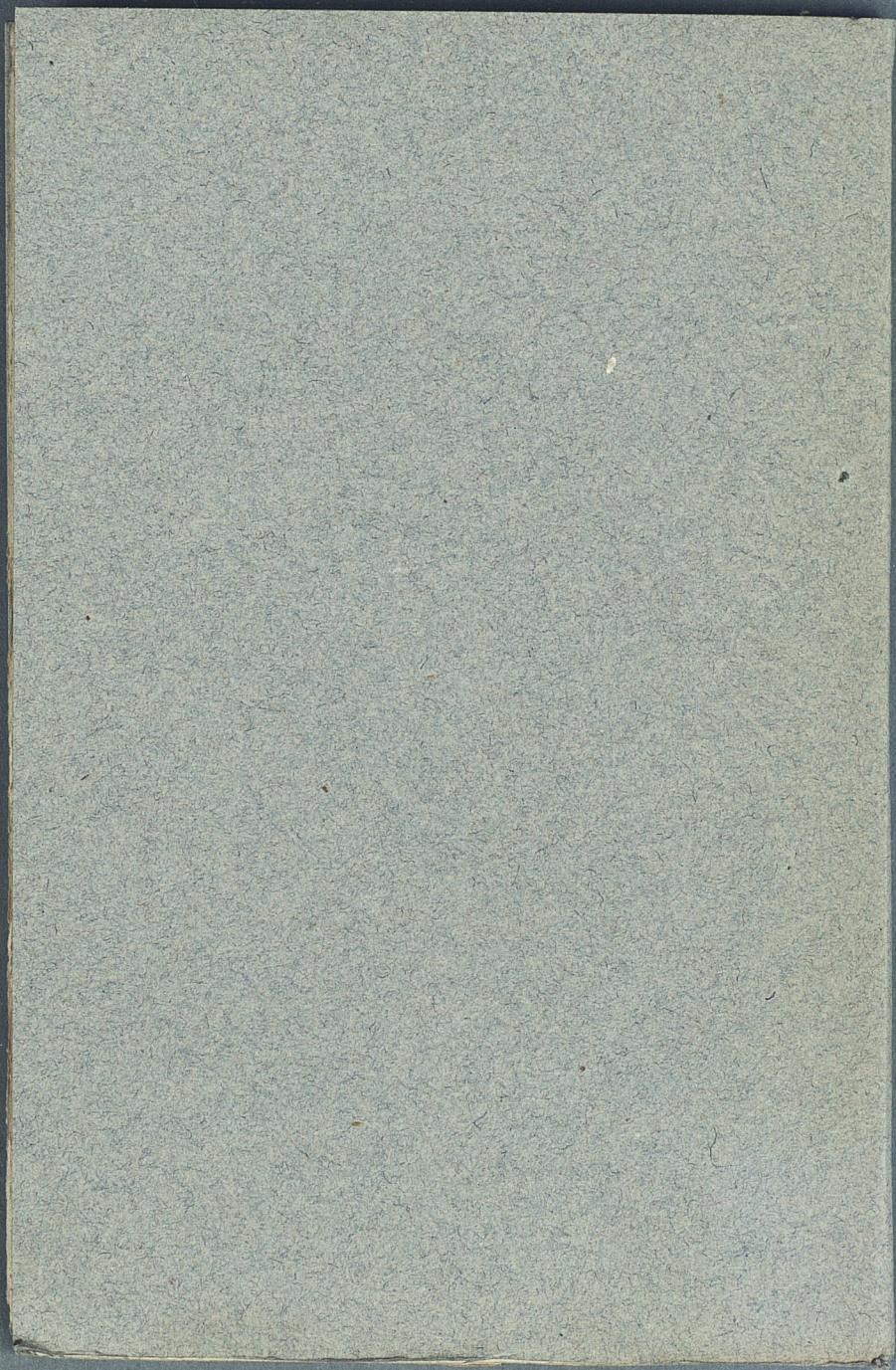
på
ola

på
är-
ren

ör-

www.books2ebooks.eu